

DIRVA

Nr. 81

Liepos-July 15, 1960

Cleveland, Ohio

JUNGTINĖS TAUTOS SIŪS KARINĘ PAGALBĄ KONGO RESPUBLIKAI

Belgai stengiasi apsaugoti pabėgėlius

Jungtinių Tautų Saugumo Taryba nepaprastajame posėdyje įgaliavo gen. sekr. Hammarskjöldą galimai greičiau pasiųsti į jaunąją Kongo Respubliką Jungtinių Tautų karinį junginį.

Nepaprastasis Saugumo Tarybos posėdis, kurio sprendimą sovietinė delegacija užvilkino iki ankstyvųjų liepos 14 valandų, buvo sušauktas, reaguojant į antrą telegramą, kurią Jungtinėms Tautoms atsiuntė Kongo vyriausybė, prašydama pagalbos. Tačiau pagalbos buvo prašoma ne krašte siaučiančiai anarchijai likviduoti, o "tautinei teritorijai nuo belgų kariuomenės agresijos apginti".

Telegramoje buvo sakoma, jei greitai nebūsimi gauta Jungtinių Tautų pagalba, Kongo turėsias šauktis "Bandungo pakto jėgų".

Tą sakinį daugelis Vakarų stebėtojų interpretavo, kaip galimą užsimojimą šauktis komunistinės Kinijos intervencijos, nes tokio "Bandungo pakto" iš viso nėra, o tik 1955 metais Bandunge įvyko Azijos ir Afrikos tautų konferencija, kurioje dalyvavo ir komunistinė Kinija.

Kongo vyriausybės vadina moji belgų kariuomenės agresija buvo belgų parašutinių atgabenimas Leopoldvilles aerodromui apsaugoti. Parašutiniai buvo atgabenti ir užėmė aerodromą, kai į jį įsiveržė Kongo kareiviai, grasindami sukludyti pabėgėlių evakuaciją. Prieš tai Kongo kareiviai buvo apšaudę iš 300 belgų civilių pabėgėlių susidedančią vilkstinę, vykstančią į aerodromą.

Vienas prancūzų vyriausybės kalbėtojas Paryžiuje pareiškė, kad nuo praeito penktadienio, kada jaunojoje Kongo Respublikoje prasidėjo anarchija, į prancūzų administruojamas kaimynines teritorijas per Kongo ir Ubangi upes pabėgo 6,000 baltųjų.

Leopoldvilleje dėl besitęsiančio afrikiečių transporto darbininkų streiko jau pradeda stigti maisto. Bananų, žuvies ir duonos kainos per kelias dienas pašoko dvigubai. Vieno valdininko pareiškimu, jei nebus atgabenta maisto produktų, afrikiečiai galį pradėti laužtis į baltųjų butus, jų ieškodami. Normaliu laiku Leopoldvilleje gyveno apie 20,000 europiečių ir 400,000 afrikiečių. Baltųjų skaičius per kelias dienas sumažėjo iki 8,000.

Pietinėje Kongo Respublikos provincijoje Katangoje, kuri paskelbė atsiskirianti nuo Kongo, buvo ramu. Premjeras Moise Tshombe pareiškė, kad Belgija pažadėjusi jam atsiųsti tiek kariuomenės, kiek prireiks. Tshombe prisipažino, kad esama abejonių dėl Katangos nepriklausomybės deklaracijos (Nukelta į 8 psl.)

SOVIETAI REIKALAUJA SKUBAUS ST POSĖDŽIO

Sovietija pareikalavo nepaprastojo Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos posėdžio jos kaltinimams dėl JAV "agresingos akcijos" apsvaistinti. Sovietijos kaltinimuose sakoma, kad amerikiečių žvalgybinio lėktuvo RB-47 incidentas sukėlęs "pavojingą grėsmę taikai išlaikyti".

Tuo pat metu prez. Eisenhoweris pareikalavo vispusių Jungtinių Tautų tyrimų dėl sovietų įvykdyto "apgaltoto RB-47 lėktuvo numušimo virš tarptautinių vandenų liepos 1 dieną". Kiek anksčiau JAV vyriausybė pasiuntė griežtą notą Maskvai įspėdama, kad užpuolimų pakartojimas iššauktų "labai pavojingas pasekmes", ir kaltindama Maskvą incidento "sąmoningai klaidinga interpretacija ir faktų iškraipymu".

Sovietinis skundas buvo įteiktas Jungtinėms Tautoms tuo po Chruščiovo pareiškimo, kad jo vyriausybė galinti tą reikalą perduoti Saugumo Tarybai, nors nesitikinti ten patenkinamos akcijos, nes Saugumo Taryba esanti

Ona ir Pranas Kovai su dukrele Dalia, tik ką iš lėktuvo išlipus.

Omaha World Herald nuotrauka

IŠ LIETUVOS Į OMAHĄ PAS TĖVUS ATVYKO DALIA KAVALIAUSKAITĖ

Liepos 6 d., 9:25 vakare, Omahos Eppley aerodrome, apie 250 asmenų buvo liudininkais dar vienos jaudinančios kelionės galo... Po įtempto ir varginančio skrikimo, iš Maskvos, tiesiai į tėvų Onos ir Prano Kovų (buv. Kavaliauskų) glėbį, fotografų šviesų akinama, iš lėktuvo išlipo kuklia gimnazistiška uniforma pasiopusi šešiolikmetė Dalia Irena Kavaliauskaitė.

Kaip ir įprasta tokiais retais atvejais: truputis ašarų, kelios puokštės gėlių, mažas sumišimas... Stoka žodžių... Tai geriausiai nusakoma pačią pasitikimo ceremoniją.

D. I. Kavaliauskaitės istorija panaši, kaip ir kitų, į šį kraštą atvykusių. Vos keturių mėnesių amžiaus Dalia tapo karo įvykių atskirta nuo savo šeimos. Buvo artimųjų giminių globoje Tauragėje, kur paskutinėm dienom lankė 8-ją vidurinės mokyklos klasę. Prieš trejus metus pradėtas rūpestis sujungti visą savo šeimą,

JAV "instrumentas"; bet klausimą reikią kelti, kad "dar kartą diskreditavus negarbingus teises".

Chruščiovas spaudos konferencijoje Maskvoje kaltino Jungtines Valstybes ir jos sąjungininkus, kad jie "provokuoja pavojingą karinį konfliktą", siuntinėdami žvalgybos lėktuvus į Sovietijos teritoriją. Maskvai įteiktoje JAV notoje buvo pareiškta, kad lėktuvus niekada nepriartėjęs prie sovietinės teritorijos arčiau kaip 30 mylių.

Onai ir Pr. Kovams, pagaliau baigėsi.

Reporterų paklaustas, kas daugiausia jo dukters atvažiavimui pagelbėjo, Pr. Kovas pabrėžė, kad tai buvo JAV vyriausybė, kuriai jis čia pat viešai ir padėkojo. Kai United Press International paskelbė, kad Kovams daug tame reikale padėjo R. Garst — garsusis Iowa kukurūzų augintojas iš Coon Rapids, tai ir pats R. Garst ir Kovai atsisakė tuo klausimu daryti bet kokią pareiškimą.

D. I. Kavaliauskaitė pasakojo, kad tuo pačiu lėktuvu iš Maskvos į New Yorką su ja skrido ir viena žy-

daitė iš Vilniaus. Taigi buvo su kuo lietuviškai pasikalbėti, kelionė nebuvo nuobodi.

Maskvoje, betvarkant dokumentus Daliai teko išbūti arti dviejų savaitių, kur ji visą laiką buvo savo tetos globojama. Čia kelionės nuvarginta, ji tik traukė pečiai stebėdamasi nauja aplinkuma. O vėliau, bežiūrint televizijoj jos pačios sutikimą aerodrome, Dalia pareiškė:

— Kaip negerai, kad visi tai žino. Man net nepatogu, — išsitarė ji vėliau net pabėgdama nuo televizijos į kitą kambarį.

(Nukelta į 2 psl.)

Demokratai nominavo Kennedy

Sen. John Kennedy

Demokratų partijos konvencija Los Angelese pirmu balsavimu į prezidentinius kandidatus

nominavo 43 metų amžiaus Massachusetts senatorių John F. Kennedy, kuriam, kaip kai kurie stebėtojai išsireiškė, partija nerodžiusi nei didžiausio entuziazmo, nei didžiausio prisirišimo, bet tikėjo, kad jis lapkričio mėnesį juos grąžins į Baltuosius Rūmus, kur jie tikisi priklausą.

Nominacijų metu buvo ryškiai pastebimos jo oponentų pastangos sulaukyti jaunuoliškai atrodančio senatoriaus laimėjimą pirmuoju arba antruoju balsavimu, po kurių, atpalaidavus kai kurių delegacijų priverstinis įgaliojimus, buvo tikimasi progos pasireikšti "juodiesiems arkliams". Tačiau daugumas delegatų buvo tikrai pasiryžę nominuoti Kennedy, nes faktiškai tebuvo tik vienas varžovas, kurio sąskaiton jie būtų logiškai galėję nukreipti balsus: Teksaso sen. L. B. Johnson. Tačiau pietinių valstijų atstovo rėmimas būtų iš anksto pasmerkęs partiją ateinančių rinkimų pralaimėjimui.

Adlai Stevenson, kurio kandidatūros reklamuoti buvo sugužėjusios visos F. D. Roosevelto laikų žymybės, lydimos triukšmingiausių visoje konvencijoje ovacijų—ne delegatų, bet publikos tarpe—negavo nė 85 balsų, jei neskaityti sen. Humphrey perleistųjų, iš "savos" Illinois valstijos tegaudamas tik 2 balsus.

Sen. Kennedy laimėjimas vainikavo faktiškai ketverius metus trukusias jo pastangas, kada, 1956 metų konvencijoje nežymiai pralaimėjęs viceprezidento nominaciją, jis pradėjo vystyti akciją prezidentinei nominacijai gauti.

KAIRĖJE: Lietuvių vežimas Detroito suruošame Tarptautiniame Laisvės Festivalio parade, J. Gaifučio nuotrauka

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ PROŠVAISTĖ LIETUVOS SUTEMOSE

Trečioji liepos mėnesio savaitė, šįmet pradedanti liepos 17 dieną, Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra Pavergtųjų Tautų Savaitė. Remdamasis Senato ir Atstovų Rūmų bendrai priimta rezoliucija, Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas paskyrė ją ypatingiems paminėjimams, apmąstymams ir studijoms apie sovietinės valdžios viešpatavimą tautų padėtyje. Šio krašto piliečiai yra raginami ypač šią savaitę pastiprinti įsiamoninimą apie tų tautų šaukimąsi į laisvę ir atnaujinti pasiryžimą remti tų tautų teisių siekimus. Tokia paskirtis trečiajai liepos mėnesio savitei Jungtinėse Amerikos Valstybėse nustatyta pereinamais, šiais ir visais ateinančiais metais, tol, kol pavergtosios tautos nebus išsipildžiusi laukiamosios laisvės viltis.

Taigi mes, lietuviai, liūdnam susimąstę, kai Lietuvoje pavergėjai dvidešimtąjį kartą švenčia grobio šventę, turim paguodą, kad nesam vieni tame susimąstyme. Mūsų pergyvenimu dalinasi didžiojo Jungtinių Amerikos Valstybių krašto politiška sąmoningieji visuomenės sluoksniai. Tai yra prošvaistė Lietuvos sutemose.

Retas laisvųjų kraštų veiksmas yra taip skaudžiai įgėlęs sovietinės imperijos valdovus ir sukėlęs tokį jų įtūžimą, kaip Pavergtųjų Tautų Savaitės Jungtinėse Amerikos Valstybėse paskelbimas. Tatai išdavė, jog kaip tik čia esama vienos iš pačių opiausių vietų jų sistemoje.

Iš tikrųjų, Pavergtųjų Tautų Savaitės paskelbimas yra vienas iš ženklų, kad Jungtinių Amerikos Valstybių valdžioje yra prasidėjęs posūkis nauja kryptim, itin nesmagia ir pavojinga rusiškai-sovietiniam imperializmui. Rezoliucijoje, kuria paremtas Pavergtųjų Tautų Savaitės paskelbimas, minimos ne tik pastarųjų dviejų dešimtmečių metu pavergtos tautos, bet ir tos, kurias rusiškai-sovietinė imperija yra "paveldėjusi" iš carinės rusų imperijos. Tos imperijos interesai, vistik, kokia būtų jos valdžia, yra didžiausias grėsmės šaltinis Lietuvos laisvei. Tad mes sveikiname kiekvieną politinį reiškinių, kurs nepadaeda tam grėsmės šaltiniui stiprėti, kur nebepalaiko maskvinės imperijos "vieningumo ir nedaalomumo" idėjos, savo laiku taip išpopuliarintos taip pat ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Pavergtųjų Tautų Savaitė šįmet kaip tik patenka į tarpą tarp dviejų didžiųjų susirinkimų, kuriuose numatomi kandidatai į Jungtinių Amerikos Valstybių politikos vairininkus, ir kuriuose nustatomos gairės tai politikai ateinantiems ketveriems metams. Tegu tos savaitės apmąstymai turės tautų laisvei kopalankiausios įtakos tenai nustatytųjų gairių vykdyme.

Pavergtųjų Tautų Savaitės apmąstymų, minėjimų bei studijų dalykas yra daug tautų, daug dešimčių milijonų žmonių, taigi ne "smulkus reikalas", ne vienos mažos tautos gailėstingas prisiminimas. Ne vien apie Lietuvą Amerika galvoja tą savaitę. Bet Lietuva yra tame "stambiame reikale", ir Lietuvai gal geriau būti to "stambaus reikalo" dalimi, negu atskiru "smulkiu reikalu". Nes stambūs reikalai gali sužadinti svarbių sprendimų, ir juose gali glūdėti ir Lietuvos vilties prošvaistė. O lietuvių pajėgų prisidėjimas prie Pavergtųjų Tautų Savaitės proga rengiamų paminėjimų ar apeigų teprisideda prie tos prošvaistės pašviesinimo.

Lietuvos Nepriklausomybės Tarka

RAUDONOSIOS NAFTOS POTVYNIS KYLA

Sovietinė strategija Vakarams taikiomis priemonėmis nugalėti

"Mes jus palaidsime!" cinišku atvirumu prieš kurį laiką pareiškė savo troškimus Chruščiovas. Lygiu efektu jis galėjo pasakyti "mes jus prigrindysime" -- ir būtent, sovietinės naftos potvynyje, kiekvienu atveju atrodo, kad tai yra branduolys ūkinės kovos plano, kuriuo Maskva tikisi sumušianti Vakarus taikiomis priemonėmis. Visuose žemės kampuose šiandien vyksta sovietinės naftos ofensyva.

Jau prieš metus New York Times rašė: "Visuose Europos kraštuose, išskyrus galbūt Ispaniją ir Portugaliją, parduodama sovietinė nafta." Nuo to laiko, kaip atrodo, užkūsta ir viena tų abiejų spragų: praeitą žiemą užsienių prekybos direktorija Lisabonoje paskelbė, kad Portugalija pagal prekybinę sutartį su Sovietija gausianti 50,000 to naftos mainais už Portugalijos ir jos užjūrinį sričių gaminius.

Tačiau Portugalija yra mažas kšnis. Paskutiniuoju metu Sovietijos naftos strategai pasiekė daug didesnių laimėjimų Tolimuosiuose Rytuose ir Pietų Amerikoje. Ypač Japonijoje ir Indijoje, svarbiausiose Tolimųjų Rytų naftos rinkose, rusai yra padarę pažangos Vakarus naftos bendrovėms išstumti.

Prieš dvejus metus sovietinė nafta į Japoniją beveik nebuvo eksportuojama. 1959 metais Japonija pirmą kartą įsipareigojo kasmet pirkti iš Sovietijos po 100,000 to nevalytos naftos.

Japonai, matyt, turėjo didelės naudos iš biznio su sovietais, nors tuo metu buvo skelbiama kad pardavimo kaina esanti tik truputį žemesnė už pasaulinės rinkos kainą. Nes rusų naftos išeikimas į Japoniją pradėjo kilti šuoliais. Kaip gerai informuotas anglų specialistų laikraštis The Petroleum Times balandžio 8 pranešė, šių metų pradžioje dvi didžiosios japonų naftos perdirbimo bendrovės pasirašė su sovietais ilgalaikę sutartį, pagal kurias numatomi įgabenti labai reikšmingi nevalytos naftos kiekiai. Viena tų bendrovių, Asian Oil Co., įsipareigojo per šešerius metus iš Sovietijos įsigabenti mažiausiai 1,5 mil. to, nevalytos naftos, o antroji, Idemitsu KK, per tą patį laiką pirkti tarp 6 ir 8 mil. tonų. Dar šių metų bėgyje Idemitsu iš Sovietijos įsigabens 800,000 to, nevalytos naftos.

Jūros mėgėjus vasaros atostogas praleisti kviečiame prie ATLANTO, ASBURY PARK, N. J.

P. ir O. LANIŲ VASARNAMYJE

Čia ažuolų apsupto vasarnamio erdvuose kambariuose, už nedidelę kainą, ramiai pailsėsite, pasimaudysite švaresniau paplūdimyje iš visų ATLANTO pakraštyje esančių.

Tik per keletą minučių pėsčiam nuo vasarnamio pasiekiamas vandenynas — paplūdimys, kino teatras, bažnyčios, krautuvės, restoranai ir kitos pramogų vietos.

Svečių patogumui galima naudotis virtuvėmis, šaldytuvais, maitintis vietoje. Maudymosi mokėstis apmokamos savininkų.

Kambarius siūlome užsisakyti iš anksto:

P. Lanys
515 4th Ave.,
Asbury Park, N. J.
Tel. PR 6-9783

arba

P. Lanys
1248 Waverly Pl.,
Elizabeth, N. J.
Tel. EL 3-1169

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėte kelianti, tuoj susirikiuokite su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MARKET 2-4867

Atsiminus, kad tuo pat metu Japonija stengiasi -- ir gana sėkmingai -- reikšmingą naftos pareikalavimo dalį padengti iš savų šaltinių, t.y., pirmoje eilėje iš savo "offshore" koncesijų Persų įlankoje, reikia laukti, kad Vakarai ateinančių metų bėgyje gali būti išspausiti iš naftos prekybos su japonais.

Panaši būklė yra ir Indijoje. Šių metų gegužės 6 vienas aukštas vyriausybės valdininkas pareiškė, kad Maskva pasiūlysi Indijai bet kokią norimą naftos kiekį kainomis, kurios yra žymiai žemesnės už pasaulinės rinkos kainas. Pranešime buvo sakoma, kad Indijos vyriausybė ir tuo pat metu susidomėjusi nevalyta nafta.

Politinį stebėtojų nuomone, sovietai savo pasiūlymais siekė dviejų tikslų: rasti rinką savo naftos pertekliui ir sužlugdyti britų bei amerikiečių bendrovių dominuojančias pozicijas Indijoje.

Tų dviejų tikslų sovietinė ūkio politika siekia visame pasaulyje. Sovietų naftos produkcijai kasmet didėjant, o krašto motorizacijai atsiliekant, naftos pertekliai kasmet auga. Sovietiniai planai numato 1960 metais gauti 144 mil. to nevalytos naftos. Kadangi naftos produkcijos planai kasmet būdavo įvykdomi ir net viršijami, netenka abejojti, kad Sovietija ir šiais metais juos išpildys.

Jau 1958 metais, kada sovietinės naftos produkcija siekė 113 mil. to, pagal oficialiuosius duomenis 18 mil. to, taigi apie 16 %, turėjo būti nukreipta eksportui. Šiame turėtų būti eksportui 23 mil. tonų.

Iki 1965 metų sovietinės naftos produkcija turi pakilti iki 230-240 mil. to, o dar septyneriais metais vėliau Maskva tikisi susilygysianti su didžiausiu pasaulyje naftos gamintoju JAV.

Jau prieš dvejus metus amerikiečių žvalgybos viršininkas Alan W. Dulles paskelbė įspėjimą: "Sovietai tikisi iki 1972 metų savo naftos produkciją susilyginti su JAV. Nors ir priskaičiuojant žymų naftos suvartojimo padidėjimą savo krašte, sovietai tuo metu galės eksportuoti reikalingas kasdieną skirti du milijonus statinių, o visoje Vakarų Europoje kasdien suvartojama trys milijonai statinių."

Tačiau ir nekalbant apie ateitį, o tik apsiribojant vien šios dienos duomenimis, jau pastebima didelė grėsmė Vakarų naftos bendrovėms. Visame pasaulyje viešpatauja sovietinės naftos "antplūdis", kuris į metų pabaigą gali dar padidėti, kai sovietai stengsis rinkon išmesti šiemetinių 23 mil. to perteklių.

Kitas ryškus sovietinės naftos ofensyvos židinys yra Pietų Amerika. Abu didieji kraštai, Brazilija ir Argentina, jau ne tik didžiąją savo pareikalavimo dalį padengia sovietine nafta, bet priėmė ir sovietų pasiūlytą plataus masto techninę bei ekonominę pagalbą didelėje valdžios įtakoje esančiai naftos pramonei praplėsti.

Europoje skandinavų kraštai, įskaitant Suomiją ir Islandiją, beveik visą savo pareikalavimą jau padengia sovietine nafta. Viename pranešime, kurį šių metų pradžioje paskelbė JAV atstovų rūmų užsienių reikalų komitetas, sakoma: "Danijoje sovietinė nafta laikoma tankuose, kuriuos pastatė amerikiečių naftos bendrovės, ir kurios tie tankai tebepriskaičiuoja."

Maža to, sovietinė nafta ten maišoma su amerikine ir rinkon metama su amerikinių bendrovių prekybos ženklais.

Pastaruoju metu, kaip iš naujausių pranešimų pastebima, tokiu pat pavyzdžiu pasekė ir Kuba.

Tuo tarpu visi ženklai rodo, kad tai yra tik pradžia didelės rusų naftos ofensyvos, kurios reikia laukti ateinančiais metais. Pastaruoju metu rusai į visus europinės Sovietijos dalyje esančius uostus išvedžiojo tikstančių kilometrų ilgio vamzdžių sistemas, kuriomis naujai Volgos ir Uralo srityse atrastieji turtingi naftos šaltiniai, "antrasis Baku", būtų priartinti prie Vakarų rinkų.

Iš Lietuvos į Omahą...

(Atkelta iš 1 psl.)

Keistai jai atrodė ir jos seserys, nes jos devėjo trumpas kelnaites, o ne sijonus... Išpūdių pilnai Dalai šis pasaulis buvo pilnas netikėtų stebuklų.

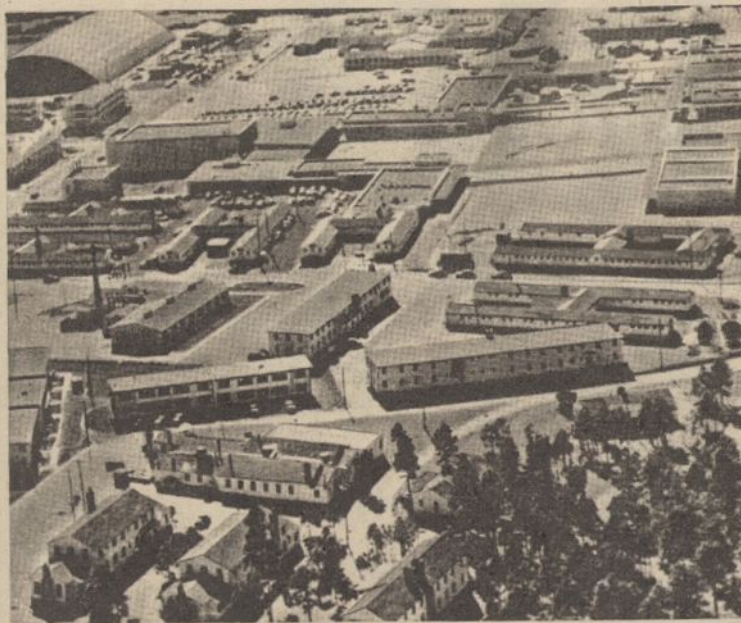
Onos ir Pr. Kovų džiaugsmas buvo kartu ir visos Omahos lietuvių kolonijos džiaugsmu. Reikia ne kiek neperdėdant pripažinti, kad Kovų šeima, iki šiol susidėjusi iš penkių dukrų (dabar jau šešių!), Omahoje visada buvo "gyvasis sidabras". Pats Pr. Kovas, kuris prieš keleris metus tapo Kovas baro savininku, visada spėja ir vaidybos būrelyje, ir chore, ir kituose bendruomenės judėjimuose dalyvauti. Lygiai taip pat ir dukterys. Nėra Omahoje jokio kultūrinio darbo, kuriame kas nors iš Kovų giminės nedalyvautų.

Viena iš Kovų dukterų — Gražina Reškevičienė (skaučių tuntininkė, veteranė choristė ir viena iš aktyviausių kiekvienos kultūrinės organizacijos narė) savo sesutės sutikime dalyvauti negalėjo. Liepos 4 d. ji susilaukė savo pirmagimio sūnaus.

Jau kelios dienos, kai Kovų namuose dingo ramybė. Dešimtys artimųjų ir tolimųjų lankytojų, nepertraukiamas telefono skambėjimas iš visų miesto kampanų dar, greičiausiai, ilgai neleis užmiršti tos dienos, kuri taip senenai nesulaukiama atrodė...

Reikia dar paminėti, kad netolimoje ateityje Omahoje laukiama ir dar vienos kiek gausesnės šeimos dalies iš Lietuvos atvykimo.

V. Ša.

Los Alamos -- atominių tyrimų centras

Atominiai šnipai

KAI PARTIJA ĮSAKO

Harry Gold, grįžęs į New Yorką, praneša sovietiniam vicekonsului Anatolijui Jakovlevui savo paieškų duomenis.

--Tikėdime, kad jis kada nors atsilieps, priešingu atveju Maskva labai supyks. O tas vyras -- ar jis iš tikrųjų partietis? -- parūpindavo tikrai vertingos medžiagos, --atsidūsta vicekonsulas.

Klausa Fuchsa tuo metu sėdi traukinyje, kuris jį gabena į Naująją Meksiką -- į tą valstiją, kurioje turi būti nuo šnipų ir agentų saugojama Jungtinių Valstijų paslaptis Nr. 1, Los Alamos, slapstasis atominis miestas, bus jo nauja darbovietė.

Fuchsa nesigaili, kad pasitrinko traukinyje. Laukiu platybės, rūkstantys kaminai, jėgų plotai ir net Naujosios Meksikos dykumos leidžia jam užmiršti praeitį. Taip, dabar jis tarnaus šiam kraštui!

Ir dar šis tas paskatino jį daugiau nebedirbti sovietams: dr. Roberto Oppenheimerio vadovaujama mokslininkų grupė, kurią jis ras Los Alamos "atominiame mieste". Tokios "komandos", jo nuomone, dar nėra buvę visame pasaulyje. Ne, jis negali veikti už tų kolegų pečių.

"Atominis miestas", pastatytas kalnų plokštumoje, daugiau kaip dviejų kilometrų aukštyje, ant dešiniojo Rio Grande kranto, dar atrodo galutinai neužbaigtas. Visi pastatai nauji ir, taip sakant, tebekvepia dažais.

Fuchsa gauna kambarį viename viengūnių bendrabutyje. Čia jis, galbūt pirmą kartą po išvykimo iš Vokietijos, pasijunta tikrai laimingas. Jis neturi jokių materialinių rūpesčių, užima svarbią vietą ir yra visų gerbiamas.

Prie to prisideda ir gera savaitė. Sausas oras, nuo dykumos dvelkiantis į kalnus, yra sveikatingesnis už New Yorko drėgmę. Jis stiprina jo plaučius, ir jau netrukus Fuchsa pasijunta toks sveikas, kaip niekada savo gyvenime.

Sekmadieniais jis atlieka tolimas išvykas, o prasidėjus žiemai, pradeda mokytis pašilūzomis slidinėti. Iš liguisto, į džiovą palinkusio studento Klaus Fuchso per kelias savaites išsivysto vyras, kuris atrodo

tryškta sveikata, ir kurio parudęs veidas spinduliuoja pasitenkinimu.

Vasario vidury sovietų konsulas New Yorke gauna pranešimą, kad pas Heinemann, Klaus Fuchso seserį, jau antrą dieną viešis vyras, maždaug 32 metų amžiaus, kuris pagal aprašymą esąs labai panašus į Klausą Fuchsa. Vicekonsulas Jakovlevas išsišaukia Goldą, kuris turi tuojau važiuoti į Cambridge.

Jau kitą rytą Heinemann bute suskamba telefonas. Prašomas ponios brolis, Christel Heinemann pašaukia Klausą, kuris tik, kad yra šaukiamas į Los Alamos.

--Galbūt tuoj pat turėsiu išskristi, --sako jis seseriai, imdamas telefono ragelį.

--Čia Klausas Fuchsa, --sušunka jis į ragelį. Akimirką tylu, paskui pasigirsta klausimas: "Ar niekas nesiklauso?"

Fuchsa tuoj pažįsta balsą: tai "Raymond"! Kaip suparalyžuotas jis susmunka į kėdę, negalėdamas pajudėti, nors norėtų atsistoti ir ragelį numesti ant šakutės. Tik po kelių sekundžių Fuchsa tegali atsakyti:

--Ne! Kambaryje esu vienas.

--Puik! --atsako "Raymond". Įsakomu balsu jis tęsia: --Aš turiu tuoj pat pasikalbėti su tamsta. Dar šiandien, sakykim -- už valandos. Iškelkite iš namo ir pasukite į kairę. Aš stovėsiu ties antra gatvių sankryža, laukdamas tamstos.

--Aš tamstos, drauge Fuchsa, nesuprantu! --sako "Raymond", trumpai pasisveikinęs atomo mokslininką. --Kodėl tamsta nedavai jokios žinios? Kaip matote, tamsta mes vis dėlto suradome. Mes jau norėjome tamsta rašyti į Los Alamos.

Klausą Fuchsa nukrečia šurpulys.

--Į Los Alamos? Iš kur žinote, kad aš išvykau į Los Alamos?

--Tai mes greitai nustatėme! --atsako Harry Gold. O tuo tarpu ne pats vicekonsulas Jakovlevas dar nėra tikras, ar Fuchsa tenai gyvena.

--O ko dabar norite iš manęs? --klausia Fuchsa.

--Aš? Na, drauge Fuchsa! Ne aš ko nors noriu, bet partijai --priekaištingai atsako Harry Gold. Paskui, pabrėždamas kiekvieną žodį, jis tęsia: --Mes norime tyrimų duomenų iš Los Alamos.

Geriausiu atveju pat užrašykite, ką esate per tą laiką patyrę ir, sakykim, po trijų dienų susitikime vėl. Aš tikiu kad iki to laiko galėsite mums paruošti medžiagą. O kad jums būtų patogiau, susitikime ties čia pačia gatvių sankryža. Lėtai žingsniuoją Klausas Fuchsa į savo sesers butą.

--Kur gi buvai? --klausinėja sesuo Christel savo brolį, kai šis susimąstęs įžengia pro duris.

--Truputį pasivaikščiojau. Klausimu žvilgsniu ji stebi brolį, kuris atrodo visiškai pasikeitęs. Lyg būtų staiga penkeriais metais pasenęs. Visas jo linksmumas ir pasitikėjimas savimi dingęs.

--Pasivaikščioti? Tokiame ore? Ar nesveikuoji?

--Ne, nei Viskas tvarkoje. Aš turiu dirbti. Bevaikščiojant man dingtelėjo viena mintis. Aš turiu tuoj pat sėsti prie darbo.

Ir Klausas Fuchsa paruošia, ką partija yra įsakusi.

(Bus daugiau)

KERELIS BROS.

CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŪSŲ PAGEIDAVIMĄ.
REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARDUODA TELEVIZIJOS IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

20 metų tos srities praktika

VOKIŠKŲ RADIO APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

Sibiro tremtinio atsiminimai (27)

A. Valasevičius

IŠSIUNČIA MIŠKO PLUKDYMO DARBAMS

Auštant 1952 metų pavasariui, gegužio mėnesio pradžioje, išsūkia mane į kolchozo raštinę ir pranešė, kad esu paskirtas išvykti miško plukdymo darbams. Pradėjau atsiliepti, kad vienos šeimos negaliu palikti.

— Bulves mes tau pasodinsim. Karvės tu neturi ir šieno tau nereikės pjauti. Duonos avansą išduosim tavo žmonai, lyg ir čia dirbtum. Tat jokių atsilieptimų negali būti, — išaiškina pirmininkas ir išduoda komendanto pasirašytą raštą. Taip pat pasako, kad jau rytoj turiu būti pasiruošęs pesčias eiti 80 km. Kartu su manim eis dar du rusai, kurie ir kelią žino.

Susitvarkęs apavą, išidėjęs į padirbtą kuprinę kepaluką duonos, atsivėjęs į suramintą šeimą, išeinu. Einam tirpstančiais sniegais į šiaurės pusę.

Pirmą dieną nueinam 30 km. ir nakvojame mūsų rajono mieste — Dolgimoste. Rajoninis miestas niekuo nesiskiria nuo mūsų kaimo, tik kiek didesnis, turi tris gatves. Čia dirba nemažai tremtinių, jų tarpe ir lietuvių. Jie čia, jei ne kolchoze dirba, kiek geriau gyvena. Daugiausia iš jų dirba prie statybos. Pastatytų naujų namų nedaug, bet pradėtų statyti nemažai.

Antrą dieną nakvojame maždaug už 30 km., labai mažam kaimelyje. Mes, žmonės prasti, džiaugiamės esą po stogą. Ir pasidėję savo maišelius po galva knarkiname.

Trečios dienos vakare pasiekiamė savo paskirtą vietą prie Birusos upės. Šitoj pusėj upės Pakatėjevo kaimas — kolchozas. Anoj upės pusėj miško pramonės punktas — Chindičet.

Perkelia mus veltim per upę specialiai pastatytas žmogus. Upė gana plati, beveik kaip Nemunas. Apgyvendina, kaip ir visus darbininkus, bendruose barakuose. Darbininkai — beveik visi įvairių tautų tremtiniai. Iš lietuvių tik vienas. Ir jis dirba kalvio darbu.

Rytojaus dieną mus jau pastato į darbą. Iš sandėlių ritam rąstus į upę. Darbas sunkus, bet mes uždėjam nuo 18 iki 25 rublių į dieną. Mes galim pirkti duonos ir ios čia yra kiek nori. Juoda duona kainuoja 1,70 rub., balta — 3 rub., cukraus kg. 14 rub. Augaliniai riebalai 20 rub. kg. Mūsų uždėtis toks, kad galim prasimaitinti. Mes neperkam kilogramais. Nusipirkę 100 gr. aliejaus visą dieną dažome duoną aplaizdami taukuotus pirštus.

Yra ir valgykla, bet mes apskaitėm, kad neapsimoka joje maitintis. Skaniai pavaldina avižinė kruopų sriuba ir prosų koše už 5 rub., bet mes apskaitėm, kad už 5 rub. maistingiau pavalgom duonos su aliejumi. Dažnai pakalbame, kad galėtume tiek kolchoze uždirbti.

Suritę medžius į upę mes eisim 400 km. valydamė nuo upės krantų užsilikusius

medžius. Nakvosim šituose, plaukiančiuose barakuose. Tai ant surištų rąstų, lyg sielių, iš lentų sukalti barakai ir juose padaryti mediniai narai gulėjimui. Gali barakų įtaisytas katilas, kuriam mums virs valgė. Pro šitą mažą langelį pirkim, nes čia bus ir krautuvi. Dirbsim plukdymo kon-toros žinioj.

Ir miško pramonės kontoros mums neišmoka visų uždirbtų pinigų. Susitarėm, kai pinigų bus, kad juos pasiųstų mūsų nurodytais adresais. Parašiau žmonai laišką, kad nuo manęs laišku lauktų, bet man nerašytų, nes adresas nežinomas.

Visiems išduoda guminius batus, už kurios vėliau išskaitys iš uždario. Dešimt brigadų, brigadoj po 8-10 žmonių, pradedam plukdyti darbus. Kiekviena brigada turi po valtį. Pavasario aukštas vanduo gaivališkai išnešiojęs rą-

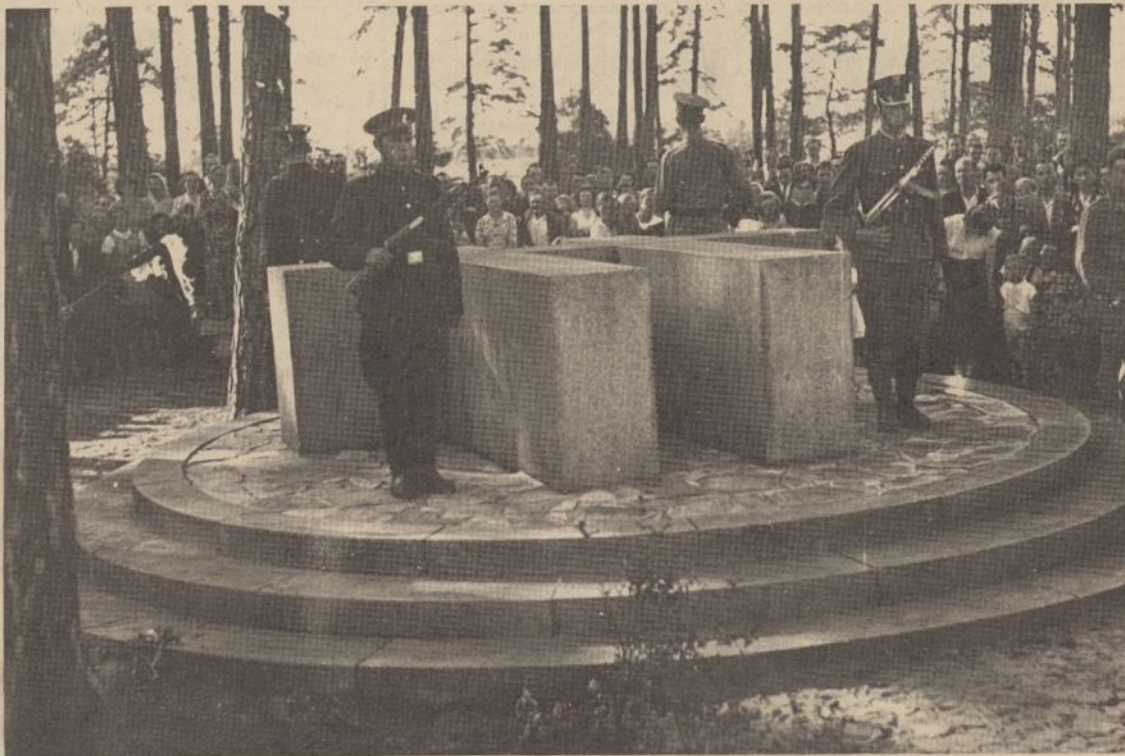
tus po krūmus, pelkes, papuolė laukus ir sėklumas.

Pakraščiai sėklūs ir mes braidom aukščiau kelių, kol priverčiam storesnius rąstus plaukti. Jie kiek paplaukė, tarp upės vingių, sėklumų ir akmenų vėl susilaikė.

Dirbam nuo ryto 6 val. iki sutemų. Poilsio dienų nėra. Uždėjam gerai, bet pinigų mums nemoka. Maitina gerai. Sriubos ne vien tik miltai ar vanduo, bet paskanintos ir konservais. Virtuvėj maistas negreit pasikeičia. Pavyzdžiui, kai pradeda virti avižienės kruopas, tai verda visą savaitę.

Krautuvių visuomet yra cukraus ir margarino. Mes jau nenorim aliejaus valgyti, margarinas skaniau.

Darbininkai daugiau sia tremtiniai rusai. Kurie paskirti iš kolchozų, tie žmonės ramūs ir geresni darbininkai. O miško pramonė atsiuntė tokius, kurie ten blogiausiai dirbo, vagis ir

Kai buvo ruošiamas skridimas per Atlantą, komunistai buvo priešingi, bet dabar Dariaus ir Girėno atmintį jie stengiasi išnaudoti savo propagandai. Nuotraukoje vaizduojamos iškilės, įvykusios prieš dvejus metus Pšelnike--Soldino miškely, prie žuvimo vietos paminklo, kuriose dalyvavo lenkų (ši vieta dabar priklauso Lenkijai) ir sovietų kareiviai, o taip pat iš Lietuvos atvykę Dariaus dukterė Nijolė.

chuliganus. Jie čia vogti neturi iš ko, tik nori įsitaistyti, kad kiti už juos dirbtų.

Kitam numerį: Mūsų brigadierium paskirtas vagis.

... Pakraščiai sėklūs ir mes braidom aukščiau kelių, kol priverčiam storesnius rąstus plaukti... Vyt. Raulinaičio iliustracijos

TALENTINGAS DRAMATURGAS, REŽISIERIUS IR AKTORIAI, TEATRĄ MYLI ŽIŪROVAI

Teatrinis kūrinys ir jo aspektai

1.

Vacys Kavaliūnas

Tebetobulėjant kinematografinėi technikai, kartais pradedama manyti, kad filmas pagaliau išstums iš kultūrinio gyvenimo teatrą. Pripažįstant didelę kino reikšmę apskritai ir neneigiant filmui naujos estetikos formos, vis dėlto pa-brėžtina, kad tarp filmo ir teatro yra ir visuomet bus esminių skirtumų. H. Gouhier vienoje savo teatro filosofijos trilogijos dalyje — "L'Essence du theatre" — sako, kad filmo žiūrovas gali matyti spalvas ir reljefą, kad gali būti tobula optinė iliuzija, tačiau jis, žiūrovas, niekad neįsivaizduos savo kontakto su ekrane matomais artistais, nesijaus su jais gyvenęs tuo pačiu momentu ir toje pat vietoje.

Šis vidinis intymus ryšys tarp scenos ir parterio ir yra esminis elementas, skiriamasis dramos teatrą nuo filmo. Todėl ir baimė, kad filmas kada nors užims teatro vietą, pagrindo neturi.

2.

Draminis kūrinys, nors ir priklausydamas žodinės kūrybos kategorijai, daug kuo skiriasi nuo kitų literatūrinių žanrų veikalų — epo ir lyrikos. Visų pirma drami-

nis kūrinys skiriasi savo paskirtimi, iš kurios ir kyla specifinis jo charakteris: jis yra sukurtas vaidinti, ir jo estetikinė bei idejinė prasmė pilnai atsiskleidžia tik-tai scenoje. Tad neužtenka čia vien dramaturgo įkvėpimo ir talento. Reikia dar, kad draminis kūrinys įkvėptų talentingą režisierių, kuris įvairių sceninės technikos priemonių — šviesos, tylos, judesio... — pagal-ba vienaip ar kitaip draminį veikalą interpretuotų: atskleistų dramaturgo idėją ir išryškintų statomo kūrinio charakterio esmę ir dvasią.

Kita labai svarbi draminio veikalo estetikos ir idejinio atsiskleidimo sąlyga yra aktorius. Jis, įdomiu didele teatro meno žinovo L. Jovet teigimu, neprivalo ką nors įkūnyti, bet taip "išsikūnyti", jog ko pilniausiai leistų scenoje gyventi dramaturgo sukurtam personažui — gyventi taip, kad jis pats, sėdėdamas žiūrovų eilėse, save pažintų.

Trečioji draminio veikalo atsiskleidimo sąlyga, einanti iš jo paskirties, yra žiūrovas. Negalima sutikti su kartais pasitaikančiu tei-

gimu, kad žiūrovas tėra tik pasyvus stebėtojas. Ne. Jis yra būtina draminio kūrinio egzistencijos scenoje sąlyga. Be žiūrovo draminis kūrinys niekuomet negali būti tuo, kuo jis turi būti — pats savimi. Čia nėra svarbu, kad teatrą lankęs žiūrovas įvairuoja pagal laikotarpį, kraštą, socialinę aplinką ir socialines sąlygas, pagal kultūrinis ir asmeninius savo nusiteikimus. Svarbu, kad aktorius ir žiūrovas sudarytų dvasinį harmoningą vienetą, išgyvenantį tuos pačius estetikos prigimties džiaugsmo momentus.

3.

Draminis kūrinys, kurį sudaro dekoracijų, kostiumų, artistų, o kartais dar ir soko bei muzikos sintezė, kurios centre yra žodis ir judesys, ir kiti jo atsiskleidimo ir egzistencijos sąlygojantieji elementai — režisierius, žiūrovas — sudaro meninį vienetą, išskiriantį teatrinį veikalą iš kitų meno rūšių ir suteikiantį jam specifinį charakterį. Šie visi elementai yra tarytum išoriniai draminio veikalo konstrukcijos pradai, per kuriuos tačiau atsiskleidžia jo dvasia ir siela.

(Nukelta į 6 psl.)

NAUJŲJŲ METŲ PASAKA

Vladimir Dudincev

(9)

Paskui ji paklausė vieną klausimą, kuris mane nustebino, ir aš nežinojau, ką ji jį atsakyti: --Kodėl tamsta pakeitė savo kambarį?

Aš sumišau ir nieko neatsakiau.

Bandymas sukaupti visą mano dėmesį. Aš priėjau prie savo persenusios skaičiavimo mašinos, kad išskaičiuočiau keletą formulių.

Moteris nenukreipė savo žvilgsnio nuo manęs; ji sekė kiekvieną mano judesį gal visą valandą, po to garsiai nusijuokė.

--Na, bent pasakykite man, ko jūs ieškote?

--Ko? Žmogus, kurį jūs pažinojote, tikriausiai bus jums pasakojęs, ką jis norėjo pasiekti.

--Žinoma, jis pasakojo man.

--Na, aš stengiuosi paties tikslu.

Per visą gyvenimą dar nepasiekiau nieko apčiuopiamo, o žinau, kad galiu žmonėms ką nors padovanoti. Tai bus laimingiausia mano gyvenimo diena.

Tie mano žodžiai, kaip atrodė, jai patiko, tačiau ji tylėjo. Vėliau ji pasakė:

--Kodėl jūs prarandate laiką? Tai netinka jums. Naujausieji skaičiavimo aparatai yra jūsų žinioje.

Aš nieko neatsakiau. Tačiau ji paėmė mane už rankos ir ištempė iš kambario.

--Ką tai turi reikšti?-- paklausiau.

Ji nuvedė mane į kitą butą. Ji uždarė kambario duris ir uždegė šviesą.

Aš buvau sužavėtas. Kambarys buvo pilnas aparatų--naujausių ir geriausių, kaip tik tu, kurių man trūko. Tartin sapne, aš įjungiau aparatus ir pilnas įtampos stebėjau reakcijas. Savo palydovę buvau visai užmiršęs.

--Turėtumėte susigėsti,-- staiga aš išgirdau jos balsą,-- kodėl apsimetate ir bandote sukelti įspūdį, kad tu daiktų nesate matęs?

--Ką norite tuo pasakyti?-- atsisukau į ją.

--Na, savo draugą tikrai kada nors aplankėte,--kalbėjo ji.-- O gal norite tvirtinti, kad šiame kambarielyje nesate buvęs?

Ant lango, vandens inde, pastebėjau nepažįstamą baltą gėlę. Iš jos sklido stiprus kvapas.

Moteris nuvedė mane prie keistojo augalo. Atrodė, kad ji nori mane išbandyti. Staiga aš atsiminiau:

Tai lotoso gėlė. Ji išaugo iš sėklos, kuri du tūkstančius metų išgulėjo faraono sarkofage.

--Na, matot,--pasakė ji triumfuodama,--šandien jūs nusipelnėte penkis suplius. Ar pažįstate šį?--parodė naujausią skaičiavimo mašinos modelį, apie kurį aš net nebuvau drįsęs sva-joti; jis galėjo pakeisti visą matematikų būrį.

--Ar aš galiu tą mašiną naudoti?--paklausiau.

--Jūs prarandate laiką,--atsakė ji, ir aš negalėjau atskirti,

ar ji norėjo pamėgdžioti mano balsą, ar plėšiko.--Taip, žinoma, jums priklauso ir aparatai ir instrumentai ir lotoso žiedas.

Per vieną vienintelę naktį padariau milžinišką pažangą savo darbe. Aš ieškojau aiškumo, nes visa man rodėsi, lyg miglon įsi-supė. Jei aš taip greit eisiu priekin, jau po aštuonių mėnesių pasieksiu pirmųjų rezultatų, o tada mano bandymų serijas galės testuoti visos institutos. Visi skeptikai turės nutilti.

Prieš akis temčiau tik darbą. Todėl ir kitą rytą pilnas džiaugsmingų vilčių išėjau į mūsų laboratoriją. Jau ties durimis išgirdau balsų klegesį. Aš sužinojau, kad mano amžinas prieš-tarautojas S. jau buvo paskelbęs atsakymą į mano straipsnį.

--Tai štai, ką aš vadinu greit-tu reagavimu!--komentavo mano šefas, vis iš naujo nutraukdamas linksmybų mano kolegų šūktelėjimų. --Na, senas kovotojas, dabar vėl tavo eilė,--pasakė jis, ant mano stalo padėdamas laikraščio iškarpa.

Tačiau kaip labai nustebino mano draugai, kad aš visai nekreipiau dėmesio į S. straipsnį, net nesistengiau jį perskaityti. Tas ponas dabar man atrodė, kaip koks nai-vus keistuolis. Jis buvo nepavojingas ir daugiau jau nebegalėjo manęs išprovokuoti. Manijedegė kita ugnis. Aš nuvijau į šalin, kaip įkyrų uodą. Tačiau tebuilė pasakytą: dar ilgą laiką tas S. spausdino straipsnius, nukreip-tus prieš mane. Sulaužydamas savo tvirtą nusistatymą, aš skai-čiau jo straipsnius išnašas; jose buvo rašoma, kad aš gėdingai vengias atsakymų, kad aš užsidėjęs tylos pentinis ir pabė-gęs į miškus, kad aš kaip strausas slepiąs galvą smėlyje.

Jis kranksėjo garsiai, kiekpa-jėgdamas, ir plasnijo sparnais, kaip gaidys, kuris būtinai norėjo muštis.

Mano draugai pastebėjo, kad aš nesidomėdamas šalin pastū-miau laikraščio iškarpas, nuste-bę susižvalgę tarp savęs.

--Ar tikrai čia tu?--paklausė visada mėgstąs juokauti kolega,--pažiūrėkite į jį: aš tikdu, kad jis net nesiskutęs. Savo apsiaustu nerūpestingai numetė ant kėdės, ir tikriausiai jame stingo dviejų sagų. Ar ir jums neatrodo, kad jis pasikeitęs? Jis pasidarė kažkaip panašus į tą... kuris sėdėjo šalia jo...-- ir daug sakančių žvilgsnių jis pažvelgė į tuščią stalą, prie kurio anksčiau dirbo plėšikas.

Mano charakteris tikrai buvo pasikeitęs. Aš buvau tapęs kitu žmogum. Buvau metęs šalin "diedlio" mokslininko manieras. Nebekalbėjau su įprastiniu patosu ir nebeatsisukinėdavau, kai būda-vo apkalbami nereikšmingi klausimai.

Vaikščiojau, lyg neramioje transe. Manijė buvo pabūdęs laukinis gyvenimo troškimas ir

(Nukelta į 6 psl.)

**KAS DIRVOS NESKAITO
— DAUG NUSTOJA!**

**Naujiems skaitytojams
Dirvos prenumerata
metams tik 8 doleriai!**

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Papiėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Reikia žiūrėti ir kas bus artimieji talkininkai

JAV politinį gyvenimą stebintieji, jame dalyvaujantieji ir besirūpinantieji, kad iš kiekvienų rinkimų ateitų geresnė valdžia, akis ir ausis buvo nukreipę į Los Angeles. Ir šio amžiaus galinga susižinojimo priemonė — televizija visiems iki soties tarnavo. Galėjo, kiek tik laikas ir kitos sąlygos leido, stebėti, kaip tarsi didelį Kaziuko mugę, kokias čia rengia mūsų skautai, smagstomos rinkiminės gairės ir renkami prezidentiniai kandidatai. Ir taip pat galėjo įsitikinti, kad ten lemia ne ta susirinkusi masė, bet keli galingieji, kurie jau atsiveža paruoštus planus. Jiem reikia tik surasti pritariančiųjų. Na, bet tai jau nesterbina. Visur planus ne masės ruošia.

Kai kurie iš tos masės planams pritarė valgydami, kai kurie snaudami, tretį gumą kramtydami, ketvirti su pažįstamais besišnekučiuodami. Ir tie pastarieji, kaip paprastai, mažai kuo domėdamiesi, mažai ir gaus. O įtakingieji, ne tik partijos platformą rengė, prezidentinius kandidatus rinko, bet laimėjimo atveju ir viešomis dalijosi.

Tokia politinė mugė, kaip pastebėjo ir daugelis rimtesnių JAV laikraščių, kritiškai politinį gyvenimą stebintiems, ir dar europietiską auklėjimą turintiems, sudaro sunkoką įspūdį. Ir gal net teisinga, kad geram gyvenimui per krantus liejantis, taip mugiškai tokie dideli reikalai tvarkomi. Bet blogiausia, kad ta politinės mugės nuotaika vėliau persiduoda ir visam gyvenimui. Persiduoda iš tų muginių pasėkų išplaukusius pažadus vykdančiam. Juk tokiais atvejais į atsakingus postus nueina ne tie, kurie turėtų eiti, bet tie, kuriems pažadai duoti. O tokių pažadų žymiai mažiau reikėtų duoti, jei kandidatai į tuos aukščiausius postus ne patys siūlytų, bet juos natūraliai dauguma iškeltų ir toms vietoms rinktų.

Dabar tokia politinė mugė vyko Los Angeles, o už poros savaitių vyks Chicagoje. Vienur demokratai, kitur respublikonai. Ir panašumas politinės mugės nuotakomis bus nepaprastas. Tik nauji vardai, nauji aktyvieji ir nauji snaudžiantieji. Taip jau šiame krašte tokie rimti parengiamieji darbai kirpti. Ir greičiausia jie tokiais pasilik, nors galėtų pasidaryti ir kitur iš geresnių ir naujesnių pavyzdžių pasimokyti. Bet, atsimenate pasakymą: Ką didieji ir turtingieji sugalvoja, būna ir gražiausia ir geriausia...

Po respublikonų politinės mugės jau bus žinomi abiejų partijų prezidentiniai kandidatai. Ir tada prasidės didžiosios lenktynės ir Baltuosius Rūmus. Kaip įprasta, bus kitaip. Iš kitos pusės bus daug įrodinėjimų, kad tik tokia politika JAV išsaugojo nuo didžiųjų sukrėtimų ir pastoviai kūrė gerovę.

Jau anksčiau keliais atvejais esam rašę, kad mus turi žavėti ne rinkiminiai pažadai, bet asmenys, kurie gali ateiti į valdžią. Sakysim, jau dabar kalbama, kad su Nixonu į valstybės sekretorius ateis C. Lodge, jr., o su Kennedy į valstybės sekretorius gali ateiti Stevensono mąsto asmuo. Ir jei taip būtų, tai pirmuoju atveju žinotume, kad turėsime kieta kumštį prieš komunistines užmačias, o antruoju atveju gyventume didelių nuolaidų ir lankstymosi metą.

Tik šis vienas pavyzdys sako, kad greta parinktų prezidentinių kandidatų dar reikia žiūrėti, ir kas bus artimiausieji jų talkininkai. O tie talkininkai į tuos postus dažniausiai jau įperšami tų politinių mugių metu, kada parenkami kandidatai į pačius Baltuosius Rūmus. B. G.

Laikskai

DIRVA
6907 Superior Ave
CLEVELAND 3, Ohio

NEGI ŽURNALISTAI IŠ KITOKIO MOLIO KRĖSTI?

Idomu sekti Dirvos laiškus skyrių, kuris yra bene vienintelis mūsų išeivijos laikraščių tarpe. Čia galima užtikti gana daug atvirų pasisakymų ir kaip tik tokie, be abejojimo visus domina.

Aš noriu kiek sustoti ties Kaz. Pranulio iškeltomis mintimis dėl spaudos susinimo juos kartojant keliuose laikraščiuose.

Dėl pasikartojimo keliuose laikraščiuose reikia pasakyti, kad čia jau yra redakcijų reikalas. Jos visada gali atskirti, kur yra pirmoji straipsnio kopija, o kur "kalkinė". Jeigu jos spausdina "kalkinę", matyti, jos turi savo pažiūras. Tik tuo atveju jeigu bendradarbis pažymėtų, kad jis stumčia straipsnį tik vienai

redakcijai, o ji iš tikrųjų gautų 2-3 laikraščiai, toks laikraštinkas jau padarytų nuodėmę, tegul nors ir nemirtinga. Taip pat aš manau, kad pra-

DAILININKAS IR SŪNUS

JONAS BRAUNYS, JO PASEKĖJAI IR REIKALAS PASITAISYTI

J. Lietuvninkas

Baltimore, Md.

Kiekvienas žmogus, senas ar jaunas, nori kuo ilgiausiai gyventi ir vengia mirties. Visą darytų, kad tik galėtų nuo jos išsisukti. Medicinos mokslas ir žmogaus prigimties tyrinėtojai nuolat ieško priemonių, kaip apsiginti nuo ligų ir prailginti gyvenimą. Tikintieji į amžinybę viliasi dar gyvenant ir po mirties. Kiti guodžiasi, kad jų išsilikymas žemėje nepranyksta, jei palieka prieauglio vaikų ar anūkų.

Bet ilgiausiai ir net visiems laikams žmogus arba jo pėdsakai šiame pasauly išlieka jo darbuose. Išradiniai ir talentingi žmonės palieka atradimų, dailės ir grožio dalykų, mokslo veiklų ir kt. Jų darbo vaisiais naudojasi kartų kartos, su pagarba ir dėkingumu minėdamos nusielpusiujų vardus. Nors ir mirę, jie tarsi gyvena savo krašte arba visoje žmonijoje.

Bet ir paprastas žmogus gali išlikti "gyvas" labdariniais darbais, naudingais savo artimui, visuomenei ir tautai. Gerų darbų reikalauja iš mūsų ir Kūrėjas.

Šymas honoraro už savo rašinius nėra nusikaltimas, o šventa teisė. Jeigu mūsų dainininkai, muzikai, rašytojai ir kiti "nepelningųjų" profesijų garbingi žmonės dažnai iš mūsų pareikalauja šimtinų už savo pasirodymus (už ką jų niekas nebando kaltinti), tai kodėl žurnalistai negali reikalauti honoraro? Negi dar ir šandien yra galvojančių, kad žurnalistai yra iš kitokio molio krėsti?

Edvardas Šulaitis,
Chicago

KLAIDINGAS ATITAISYMAS

Leiskite man pastebėti, kad jūsų atitaishymas, atspausťas Dirvos Nr. 76, yra skaitytojus klaidinąs. Pagal moderniosios dailės nuostatus, aukščiausio laipsnio meno kūriny yra tas, kuris, bet kaip pakabintas, palieka vienodai įspūdingas. Štai, prieš porą metų Chicagoje įvykusioje didžiulėje amerikiečių dailininkų parodoje pirmoji trijų tūkstančių dolerių premija buvo paskirta vienai dailininkei. Bet kai atėjo metas šį kūrinių pakabinti įsi-gyjusiame muziejuje, tie patys premijos skyrėjai buvo susiginčiję dėl padėties, kaip paveikslą pakabinti. Šios mįslės išsprendimui buvo iškviesta pati kūrinio autorė. Po ilgo susimąstymo ji pagaliau nustatė, kur turėjo būti paveikslas viršus, o kur apačia.

Išvada: reikia ne atsiprašyti, bet pasveikinti dailininką, sugėbėjusį tokį paveikslą sukurti, kuris vienodai įspūdingas, kaip jis bebūtų pakabintas.

A. Kutkus,
Chicago

Su žmona gėrėjomės Dirvos sugebėjimais taip aiškiai atspausťi foto nuotraukas, kad ir žymiai didesni ir turtingesni laikraščiai gali pavydėti. Idomus ir turinys, ypač straipsniai apie praėjusį karą ir jį vedusiųjų klaidas.

Eug. Karpavičius,
Sydney, Australia

Didžiojo karo pradžioje Braunys, susidėjęs su kitais dviem kompanijonais, įsigijo savo siu-vyklą. Kol dirbom didelį "šapo-j", darbo dienos laikas buvo nustatytas nuo 7 val. ryto iki 6 val. vakaro. Taip buvo visose didelėse siu-vylose. Bet, kai Braunys pats pasidarė mažos dirbtuvės "bosu", galėjo dirbti dieną ir naktį. Tiksiuvo "kautus" (vyr. švarkus) ir taupė, taupė, taupė, ir dirbo, kol vieną rytą rado negyvą.

Jis paliko virš 10,000 dol. Dabartiniais laikais jų vertė būtų apie 40,000 dol. Pagal šio krašto įstatymus tuos pinigus turėjo gauti artimieji giminės. Bet karo metu susisiekti su Lietuva nebuvo. Tada iš Detroito atsišaukė kažkoks Braunio giminaitis, jo pavardės dabar neatsimenu. Pasiėmęs gerą vietos advokatą, Abner Selser, gavo tą palikimą. Per kokius 3-4 mėnesius su sąjūnčikėmis ir našliukėmis gerai pabaliavojo, pavažinėjo po Floridą ir kitur-- ir visus pinigus prašvilpė. Pagaliau ir jis pats mirė. Tiek Braunys tiek ir jo turto paveldėtojas kokiām kultūriniam reikalui nepaliko nė vieno cento.

Ir dabar yra lietuvių, inteligentų ir paprastų žmonių, kurie numiršta, nepasidarę testamento. Visą gyvenimą peni aukso veršį, kala tą pinigą, bet patys juo nepasinaudoja. Nepalikdami jokio paskirstymo, sutrukdė ir kitoms, palikimo reikalingiems, pasinaudoti. Anot tos pasakos, nei pats šuo kaulą graužia nei kitam duoda.

Braunio istorija kartojasi ir dabar. Šiais metais mirė mano pažįstamas "singelis", žemaitis, daug metų dirbęs geležinkelio bendrovėje dirbtuvėse. Turėjo susitaupęs apie 20,000 dol. Buvo jau sulaukęs 80 metų, bet testamentą dar neturėjo. Tik

pasijutęs blogai, sukruto važiuoti į banką pinigų sutvarkyti. Gatvėje, belaukdamas autobuso-susmuko ir neatsigavo. Nemaža jo palikimo dalis teko vienam turtingam biznieriui, kuris važinėja naujinteliu Cadillacu ir kuris laidotuvių metu sakėsi, kad to žemaičio pinigų jam nereikia. Taipgi teko ir ano biznieriaus raštininkel, toli gražu ne biedniokai.

Velionis, gyvas būdamas, pastaruoju laiku nuolat gaudavo iš savo giminiių Lietuvoje laiškų. Jo brolis pakartotinai prašė savo sūnui atsiųsti nuo džiuvos vaistų. Kito brolio sūnus norėjo gauti iš savo dėdės nors rėžtuką stiklui plauti, kad galėtų susidėti karo metu išdaužtus pirkios langus. Be to, jam nuolat primindavo, kad reiktų sutvarkyti jo paties motinos kapą, nes antkapis esąs apgriuves. Gal jis galėtų kuoprisidėti? Žemaitis buvo nepajudimamas, kietas, kaip titnagas. Jei kas jo draugų paragindavo jį tų vargšų pasigailėti ir jiems padėti, tai atsakydavo: "Aš nesibaderiuosiu". Tą dieną, kai rengėsi vykti į banką, gal jau ir buvo apsisvarstęs "baderiuotis", bet jau buvo per vėlu--mirtis parbloškė netikėtai ir staigiai.

Mums, tiek seniesiems tiek naujesiems ateiviams, ar būtime šeimos žmonės ar pavieniai, nereikia dairytis nei sukti galvą, kam užrašyti pinigų. Svarbių reikalų pavergtai tėvynei ir išblaškytai tautai yra šimtai. Mums nereikės, kaip tai milijonieriaus našlei, pavesti savo turta vienintelei numylėtai katei. Mes turime kilnesnių tikslų.

Kiekvienas gali pasirinkti, koks reikalas jam arčiau prie širdies ir kam jis labiau linkęs padėti: ar kokiui lietuviškai įstai-gai, mokyklai, savo mėgiamai organizacijai ar vargstantį tautietį sušelpiti. Dar ilgiau bus reikalinga Balfo šalpos pagelba pabėgėliams Vokietijoje ir ištremtiesiems Sibire.

Taiigi nežūkime su savo pinigais, bet gyvenkime ir toliau dėkingųjų atminime!

Praeities veidrodin pasižiūrėjus...

Prieš išskrisdami į Lietuvą, Darius ir Girėnas atminčiai įrašo Ameikos lietuviams savo autografus.

HOUSES WEAR OUT!

REPAIR OR IMPROVE YOURS WITH A CLEVELAND TRUST LOAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Priešo nunuoginimas

Anąkart paskelbtu pasikalbėjimu su Vytautu Alantu atlieka paprastai ir be ginčų savo reporterinę pareigą, šįkart norėčiau savarankiškai ir kiek kritiškiau padėstyti nuomones ir įspūdžius, kaip "Tarp dviejų gyvenimų" romano skaitytojas.

Kaip lietuviškos knygos skaitytojai, man tai ne labai dažnas malonumas. Kiek jau kartų esu užvertęs kurio naujosios mūsų beletristikos ar poezijos veikalo paskutinį puslapį su liūdną žmogiškosios mizėrijos jausmu! Nieko nepasilieka galvoje, nei širdyje, tik plokštūbė, banalumas, kartoti nukartoti motyvai, tikrovinė ir meninė netiesa, nudėvėtos, skurdžios ir primityvios įvaizdinimo priemonės. O ne sykį apima nevilties, nuobodulio, nesveikatos, visiško nuosmukio nuotaika. Žinoma, tai būtų pedagoginė pažifta ir literatūra, toli gražu nepilna ir netiksliai jos reikšdami vertinti. Gero kūrejo plunksnoje net ir žemiausios aistros, ir beprotybės, ir ligos, ir degeneracija (ko juk pilnas mūsų žmogiškasis gyvenimas!) virsta stiprybės, vilties, drąsos, meninio pasigėrėjimo ir išsigręsinimo elektryu.

Tai nėra mano kaltinimai, nei priekaištai mūsų rašytojams. Nebent išskyrus vieną kitą patrauklį, visi jie be abejo kupini geriausių norų ir kilniausių pasiryžimų. Bet žmogiškoji tragika yra tas praeitis skirtumas tarp pasiryžimo ir jo įgyvendinimo. Rašymo elektronika yra keistas mokslas ir galbūt net sunkesnis už branduolinę fiziką. Kiek užsispyręs, šios gali išmokyti beveik kiekvienas vidutinių gabumų studentas, bet augštosios rašymo meno elektronikos ir magiškojo stiliaus tegali pasiekti tik išskirtinių ir dažniausiai tik į gimtųjų gabumų savininkas. Daug kas pyksta už tai ir labai liūdna su tuo susitaikinti, bet atrodo, kad tai dar nepakeičiama.

Mūsų norus ir viltis juk apvilnia ne tik rašytojai. O mes kiti, pavyzdžiui, publicistikos artai, argi taip pat kone kasdien neapiklumpame laikraščio dirvonų grumtuose? Žmogus kartais sugalvoji ir apgalvoji straipsnį ar ištisą jų seriją, viskas tau kristališkai aišku, argumentų logika kieta kaip plienas, išdėstymo maniera tau spindi it žiedo brangakmenis ir jos stilių iš anksto girdi, kaip Paganinio smuiką. O kai parašai ir išspausdini, pats vėliau pamatai, kaip visa dar taip toli nuo anų svajonių, kaip skaitytojai murma, netiki ir nuobodžiauja, o kuris didesnis filosofas ima ir viešai pareiškia: tokiu savo kvailu užmanymu tu tik Maskvai patarnavai...

Nelengva parašyti straipsnį, kuris nenumirtų su ta pačia diena ar bent gražiai gėliška nesuvystų ant rytojaus. Dar sunkiau eilėraščiui, o gal užvis sunkiausia romaną.

★

Alanto "Tarp dviejų gyvenimų" pasaka ištikrųjų yra batis ir nyki. Kone su kiekvienu romano skyriumi--vis nauji lavonai, šaudymai, žudymai, gaisrai, išprievartavimai, užpakalio ištarkavimai, išdavimai, niekšų, valkatų ir alkoholių orgijos, klastos ir gyvuliškos aistros, visatos kinkantis žmogiškosios būties de profundis. Kažkas labai modernu ir "egzistencialistiška".

Bet kai užverti paskutinį puslapį, toji košmaro, parako, smalkių, teroro ir beprotybės atmosfera išsisklaido. Liūdesio, nevilties, baimės, pasibaurėjimo ir pasipiktinimo nuotaika ištrūsta, ir tave apima kiti jausmai--beveik pasigėrėjimo, pasitikėjimo, net pasididžiavimo žmogumi, lietuvišku žmogumi. Tada dabar nėra dažna nei lietuvių, nei pasaulinės literatūroje, Alantui pavyko rasti temą ir žmones ir iki tam tikro laipsnio mus įtikinti, kad šioje nepalyginamo slausio naktėje tebespindi žvaigždės dangiuje ir kad mūsų tautos likimo juodžiausiomis valandomis galėjo žėrėti liepsnos ir pasakoti mums apie tai, kas žmogui dar yra didinga, narsu ir garbinga.

Tai mums tam tikru požiūriu galėtų priminti Šekspyrą, kurio veikala naują populiarumą šiuo metu atžymėjo TIME magazinas, drauge išskeldamas vis didėjančią publikos pasibodėjimą mūsų moderninėmis dramomis apie freudiškus mažus ir mizerius žmogučius. Ta proga TIME pastebėjo labai teisingai: "Šekspyras niekada nepamokslininkauja. Jo, kaip saulės, universali dovana vienodai liejasi ant šven-

se, didinguose savo paprastumu, atsistojus klausimui: ar į mišką pas partizanus, ar keliauti į Sibirą?--pasirinko antrąjį kelią, atsakydamas nuo pirmojo samprotavimu: o kokia bus nauda, ar bus geriau, jei aš tik šaudysiu juos, o jie mane šaudys...

Kaip jau minėjome, naujas atvykėlis iš Lietuvos žurnalistui Al. Gimantui pasakojo, jog ilgus metus užtrukusios partizanų

"Tarp dviejų gyvenimų" romano autorius, rašytojas Vytautas Alantas 1960 metais...

A. Noraus nuotrauka

tojo ir musidėlio, kvailio ir išminčiaus, karaliaus ir vargšo. Šių dienų dramaturgams žmogus yra menkintis, gi Šekspyrui, kuris pažino visus jo trūkumus, žmogus vis dėlto buvo "gyvulių viršūnėje". Mūsų nerimo amžiuje jis įkūnija drąsą, humorą ir stiprybę, kurią žmonės visada yra matę savo sielos naktų tamsoje. Išblėsusiai mūsų laikų dramai jis yra nuolat atsinaujinanti ugnis pelenuose...

Tikrai, vargu kas ligšiol taip aštriai mokojo pajusti paradokso tarp grožio ir bestiališko, kaip Šekspyras savo klausimui: "How with this rage shall beauty hold a plea, whose action is no stronger than a flower?". Man rodos, kad toks pat klausimas kankino Alantą kone visuose jo romano puslapiuose. Jei esu vertas ką nors išjausti, aš jutau, kad duoti atsakymas, nors ne visur, jam maždaug pasisekė.

★

Žinoma, gal prisidėjo ta nemirtingoji "kunigaikščio Margio dvasia", tie mūsų senovės Pilenų gynėjai. Apie juos rašė Vincas Krėvė ir ypač mažiau gabūs poetai. Apie Margį, kaip mūsų tautinės etikos pavyzdžio viršūnę, štai anąkart porino "Laisvoji Lietuva". O ir mano pokalbyje su Alantu šisai irgi sakėsi mūsų dabarties partizanų žygių stengsis palyginti su Pilenų Margio nemariu žygiu.

Tas lyginimas ir šaukimas į Margį, gal labai patogus ir nebrangiai ryškus, man tačiau neatrodo tokia besąlyginė ar juo labiau vienintėlis didvyriškumo sampratos forma. Patsai masas nekurstytų lyginti: gausūs Lietuvos partizanų žygiai 1944-50 laikotarpyje savo prasme ir savo įtampa juk toli pralenkėse mūsų anų laikų legendą. Ir pagaliau, etinė norma--kautis ligi žuvimo--bolševizmo akivaizdoje vargiai laikytina absoliučia. Yra daug būdų kentėti ir didvyriškai atlaikyti likimo naštą sunkumą. Štai, Dirvos sibirioakas A. Valasevičius savo įspūdžiuo-

kovos virto kita tragedija lietuvių tautai. Ji įsitikino, kad turi taikintis gyvenimo tikrovės reikalavimams, visuotiniai pagrįsti nusišvylė Vakarais, iš kurių pagalbos nebesitiekė ir nebe-šūnėje". Mūsų nerimo amžiuje jis įkūnija drąsą, humorą ir stiprybę, kurią žmonės visada yra matę savo sielos naktų tamsoje. Išblėsusiai mūsų laikų dramai jis yra nuolat atsinaujinanti ugnis pelenuose...

Tai būtų politiniai knygos požiūriai.

Alantas savo romano personažų lūpmis juos irgi kiek paličia, bet bendrai paėmus gana sėkmingai išsilaiko menininko vaidmenyje, visas paūnybes ir partizanų kovų intymumus rūpinamas vaizduoti meninėje plotmėje. Žinoma, tuo jis tačiau vis tiek daug "patarnauja Maskvai ir bolševizmui". Juk jei panašiu patarnavimu mane ir žymantą čia kaltino kai kurie skaitytojai, kai pamėginome pakelti tik uždangos kraštelį apie Jono Deksnio veiksmus ir tragediją, tai Alanto romane daugelis Lietuvos partizanų veiksmų, pagrindžio veiklos metodų, tikslų, priemonių ir silpnųjų atskleidžiami žymiai plačiau, visai konkrečiai, visai atvirai ir galbūt visur labai teisingai. Tik naudokis, Maskva!

Bet palikime nuošalyje tą už mus dar atsargesnių veikėjų pavėluotą "konspiracijos kulto" kvailybę, kaip lygiai ir Brooklyno Darbininko redaktorių gaudinimus:--geriau tylėkit, tik neskaitkite mūsų, nes ir mes turim jūsų herojų kompromituojančių dokumentų...

Alanto romane nedaug tėra nor-

malas žmogiško gyvenimo, o daugiausia tas klaidus sambrėškis "tarp dviejų gyvenimų" rūščiausiais mūsų tautos likimo mėnesiais. Ir jis jį vaizduoja apčiuopiama: štai čia taip, o ten kitaip atsitiko, taip buvo, taip įvyko. Ir vaizduoja gan bliviai, beveik nekurdamas dirbtinai partizanų romantikos mito. O pagunda turėjo būti didelė, ypač Alantui, šiaip jau žinomam kraštutinių nacionalinių idėjų ir nusiteikimų šalininkui. Pagunda, dabar tampanti neatlaikoma ir daug kam kitiems. Pvz., Lietuvių Fronto propagandoje ir atsišaukimuose jau vis dažniau glorifikuojamos dvi partizaninių herojų pavarės, tik dvi. Mitas kuriamas šeimyniškai, dirbtinai ir perkeltant kone į religinę plotmę, nors tos dvi pavardės, savo herojišku žuvimu kovose užpelniusios joms margaškę atminimą, konkrečiau panagrinėjus, politinio išmintingumo ir kai kuriai atžvilgiais tautinės etikos prasme gal gerokai nublukintų bičiulių spalvinamą narsią legendą iš tolo.

Alanto įvykiai, žmonės ir vaizdai "tarp dviejų gyvenimų", stato tuos pačius klausimus, kelia problemas ir pateikia apčiuopiamus atsakymus: taip buvo, toks buvo bolševizmas pokarinėje Lietuvoje, taip lietuvių priešinosi. Jis tiktai ir padeda ant stalo nuogą bolševizmą. Pamatai jį gryną, išvalytą, visai nužmogintą ir laukinį, kaip jis mūsų šalyje pasireiškė tuoju po karo, užsimojęs bet kuria kaina pakirsti gaivališką lietuvių tautos pasipriešinimą,--ir tai atlikęs daug spalvingiau ir brutaliau, negu vėliau 1956 metais malšinant vengrų suklimą. Tik apie vengrus kalbėjo visas pasaulis, o apie mustylėję, turbūt, "negeru laiku" lietuvių buvo suklė, ir mums reikėjo ilgai laukti, kol mūsų rašytojai patys apie tai pirmiau mums, o paskui gal ir kitiems papasakos.

★

Beskaityt knyga, tačiau, ne kartą man dingtelėdavo, kad mūsų rašytojas, nunuogindamas bolševikinį žmogų, kad nesamoningai naudojo jų pačių partijos šventą užaką literatūros kūrėjams: demaskuok, juodink, nesigailėk, niekink, išjuok klasinį priešą! Toks uakas literatūros kūrėjai nėra sveikas, beveik visada žalingas. Ir kas gavosi? Kone visi Alanto komunistai ir jų pašlemėkai--atmatos, vagišiai, kacapai, gyvenimo nevykėliai, išsigimėliai, glušai, psichopatai... Visai tikra, kad tokių apšiai būta pirmuoju bolševikmečiu ir pirmiausias pokarinis okupacijos metais. Bet nepamirština, kad autentiškas bolševizmas turi daug gilesnę savo socialinę pasaulėžiūrą, savo filosofiją, savo idealistus ir už tas idėjas pasiaukojančius fanatikus. Vien vaktas, alkoholiškai, seksualiniai iškrypėliai, ar psichopatai nebūtų šiandien užgrobę jau trečdajį pasaulio.

Sekančiuose autorius suplanuotos trilogijos tomuose ši aplinkybė neturėtų likti be atdesnio dėmesio. Lietuvos pagrindžio tragedijos priežastys ir pasekmės glūdi ne tik tame, kad skaičiumi stipresnis priešas laisvės kovotojus iššaudė, kitus ištrėmė, vadus areštavo ar, kaip J. Deksnį, vėliau šlykščiai išprievartavo. Ir laisvės fronte ne viskas yra buvę taip pilniškai skaidru. Būta rimto pagrindo juodiems ir skaudiems nusivylimams--ir savaisiais tėvynėse bei užsienyje, ir ypač demokratiniams Vakarais.

Teroro, niekšybės, beprotybės, mizėrijos ir išgėlimo įtrose likęs vienišas mūsų laisvės kovotojas turėjo nugrimzt dugnan. Ir jis žuvo. Kitko negalima buvo ir sulaukti. Bet, kartojant Stefano Korbonskio žodžius, šiai tragiškai ir didingai istorijai rašyti nėra reikalo ištrinti nemalonius vaizdus ar nuslėpti klaidas. Tų laisvės kovų amžinosios vertybės buvo ir liks tiek giles ir nemarios, kad jos nebijo tiesos ir žydi puošnios be pagražinimų.

Sekančioje kronikoje:--Apie rugio grūdą...

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

EMOCINIS VAIKO MAISTAS ③

Čia paminėsime svarbesnius vaiko emocinio maisto šaltinius:

1. MEILĖ. Vaikas turi jausti, kad tėvai jį myli, nori jo ir juo džiaugiasi. Kad jis reikšia daug tėvams, kad tėvai yra arti jo, kad jie rūpinasi juo ir kreipia dėmesį, jei vaikui kas nors atsitinka. Niekas netikės, kad ir šitokia teisybė--jei neštumas nelaukdamas, tai motina, tokiomis aplinkybėmis sulaukusi vaiko, nebus pajėgi toliau duoti to emocinio maisto--meilės tiek, kiek geroje sąlygoje, vaikui gimus jį galėtų duoti. Tat jau nuo tos vietos vaikas pradės būti kenkiamas.

2. PRIIMTINUMAS. Būtina, kad vaikas jaustų, jog tėvai jį priima tokį, koks jis yra, ar mergaitė, ar berniukas. Ar jis gražus, ar negražus. Ar jis daro taip, kaip tėvai nori, ar ne. Svarbu, kad jis visais atvejais būtų savo tėvų dvasinė ir fizinė globon priimtinas. Reikia, kad tėvai leistų jam augti natūraliai greičiu ir keliu. Reikia, kad tėvai per daug nesijaudintų--nei jo stabdytų, nei jo greitintų. Vienas vaikas greičiau išmoka skaityti, kitas lėčiau--individualumą reikia pripažinti ir kiekvieną jų skirtingai į subrendimą vesti.

3. SAUGUMO JAUSMAS. Reikia, kad augęs vaikas jaustųsi saugus. Kad jis jaustųsi, jog jo namai yra jam saugi vieta. Kad jis būtų tikras, jog jo namų klimatas, nors ir griežtas, bet pastovus. Kad tėvai bus šale jo visada, kada jam bus bėda. Vaikas turi jausti, kad jis priklauso prie šeimos ir turi joje tinkamą--jį apsaugančią vietą. Vaikas visada turi jausti kad jis visada bus apgintas nuo pavojų ir blogų padėčių.

5. NEPRIKLAUSOMYBĖ. Šis emocinio maisto šaltinis yra be galo svarbus. Vaikas turi jaustis, kad tėvai leis jam mėginti naujus žingsnius. Kad tėvai leis daryt naujus projektus jam pačiam, kad tėvai paragins ir turės pasitikėjimą jo pajėgumu pačiam valgyti, pačiam autis, pačiam dviračeliu važiuoti ir pan.

6. TIKĖJIMAS. Kiekvienas vaikas turi turėti moralinį lygį. Jis jį tegali gauti tik iš tėvų pavyzdžio. Vaikas turi įgauti tikėjimą į žmonišką--humanišką vertybes: į švelnumą, į drąsą, į teisybę.

7. VADOVAVIMAS. Kaip apseiti su kitais žmonėmis vaikas turi išmokti iš mažų dienų. Čia vaikų namelių--darželių ir jų svarbiausia uždavinys. Ten vaikai išmoka, kaip apseiti vieni su kitais. Jie ten nuslopiną savo egoizmą ir išvysto artimo meilės jausmus. Kad ir geriausia motina, vienu vieną vaiką na-

mie laikydama, niekad jo žmoniško neužaugins. Vaikas turi su kitais bendrauti, iniciatyvos ir vadovavimo pradus parodyti, savyje negeistinas emocijas su-tramdydamas.

8. KONTROLĖ. Kiekvienas vaikas turi žinoti, kad yra ribos, kad tėvai neleis jam užgauti kitų arba savęs.

Tokių emocinių maistu maitindamas vaikas nuo pat savo gimimo iki subrendimo, bet ypač pirmaisiais septyneriais amžiaus metais, susiformuoja į pilnutinį žmogų--į subrendusią asmenybę. Vėliau tik truputį asmenybė galima palyginti, bet esminiai nieko joje negalima pakeisti.

Tuos visus minėtus emocinius šaltinius gali vaikui duoti tik sveikata motina, tik sveikstėvas bei toks pat auklėtojas. Motina kaip ir kiekvienas, kuris vaiką nori formuoti, turi būti pati subrendusi, gerai prisitaikusi ir laiminga. Kas iš tokio auklėtojo, kad ir geriausiai auklėjimo meną žinančio, bet jo negalinčio vaikams perduoti. Negalinčio dėl savo nesubrendimo, pav., dėl nesuvaldymo artimui skriaudas darant, jį šmeižiant bei neteisėtai per kito skriaudą, sau atelikt kuriant. Todėl geriausias klinikos gydo ne vien vaikus, bet ir jų auklėtojus kartu.

Nors kai kam gali atrodyti keista, bet tai yra tiesa. Universitetinė jaunimo tyrinėjimo klinika, jei paima gydyti mažą vaiką, būtinai paims gydyti ir motiną. Labai yra sunku sumišusių minto gydymo būdo nesuprantančia publika. Židėk, atveda motina vaiką ir sako ją pradėjusiam klausinėti gydytojai:--Ko tu nori, tu gydyk vaiką. O toji universiteto klinika jokio vaiko nepriims, jei nepašims gydyti kartu ir motinos, nes yra susipinimas. Nėra vaiko, kuris yra pikčiurna, vagišiukas, išdykęs, kuris nebūtų su-trukdytas, sutrikęs ir nelaimingas. Nėra blogo vaiko, yra tik laimingas ar nelaimingas.

Svarbiausia, ko vaikas reikalingas, tai tas jautimas, kad viskas yra tvarkoj į supančiam pasauliui. Mes patys nuėję nežinomam ežeran maudytis, negerai jaučiamės, kol nesusi-pažįstam su ežero giluma ir aplinka. Taip ir vaikas atėjęs į šį pasaulį nežino nieko, visa jam svetima--žmonės, aplinka ir daiktai.

Kada vaikas turi tą jutimą, kad viskas yra tvarkoj, gerai, ir saugu, tada jis gali visą savo psichinę energiją atiduoti augimui ir tada jis gali vystytis į pilnutinę asmenybę. Kada vaikas bus tikras, koks tas pasaulis apie jį yra, tada jam nereikės būti mušėka ar pikčiurna, nes pasaulis nėra jo priešas.

E. ST. LOUIS LIETUVIŲ GEGUŽINĖ

Tautinės spaudos remėjams susitikus būna ko pakalbėti... East St. Louis, Ill., ALT S-gos suruoštame koncerte susitikę trys veikėjai: kun. Z. Gelažius, Juozas Bačiūnas ir B. Tiškus.

A. Rušėno nuotrauka

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis--St. Louis skyrius: šių metų liepos 17 dieną Cahokia Mounds State parke (Indijonų kalneliai), 2 valandą po pietų rengia gegužinę. Bus dainos ir žaidimai, įvairūs gėrimai. Visi apylindų lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti. Paigaidina, kad atvykstantieji su savimi ir šaltų užkandžių pasiimti. Minėtas parkas yra tarp East St. Louis ir Collinsville miestų prie 40 kelio.

Skyrius iš gautų pajamų per koncertą--vakarą, kuris įvyko gegužės 21 dieną, paskyrė \$50 Vasario 16-tos Giminaičių parmeti ir pinigų pasiuntė per

BALF'ą. Tai jau antras skyriaus parėmimas. Pirmą kartą skyrius ir nariai sudėjo \$48,00, kurie buvo pasiųsti per vietos Vasario 16-tos Giminaičių rėmėjų būrėlį.

Skyrius ir toliau numa praveisti filmos demonstravimą apie Vasario 16-tos giminaičių ir Europos krepšinio pirmenybes ir kitus dokumentinius įvykius. Ir žinoma, vėl paremti giminaičių. Vasaros karščiai, kaip ir visur kitur, daugumą lietuvių išvilioja į gamtą. Skyrius yra užsimojęs, kad tos išvykos būtų įdomesnės ir malonesnės ir tuo tikslu ir kviečia visus apylindų lietuvius atsilankyti gegužinėn--piknikui.

R.S.

TORONTO LIETUVIAI KANADOS ŠVENTĖS MINĖJIME

Lietuvių vežimas parade

Pirmą kartą Dominion Day viešą minėjimą organizavo naujųjų ateivių grupė--Mutual Cooperation League, nes patys kanadiečiai, be 21 šūvio iš patrankų, jokių iškilmių nerengia. Organizuojam parade dalyvavo 12 tautybių. Važiavo 25 dekoruotos mašinos, o jų tarpe 5 buvo lietuvių.

Parado priekyje, tautiniais rūbais apsirengę, ėjo graikai ir albanai. Toliau važiuojo, alfabetinė tvarka, tautybių papuoštos mašinos.

Lietuviai parade buvo gražiai atstovauti. Atidengtoje p. Ropės mašinoje buvo tautiniais rūbais apsirengusios lietuvaitės. Jos vežė Kanados, Lietuvos vėliavas ir gražų įrašą--Lithuanians. Parodyti solidarumą naujiesiems kanadiečiams į parą atvyko ir 4 mašinos su vėliavomis, atstojusios Native Sons of Canada. Tai Kanados respublikonų organizacija.

Paradas buvo gražus, bet neskaitlingas, išsitiesęs tik ketvirtį mylios. Eisenai atvykus prie Parlamento rūmų, vėliavos buvo sunėtos į balkoną ir tuo metu patrankos iššovė 21 šūvį. Kalbą pasakė Mutual Coop. League pirm. M. Jakubec, Toronto burmistro pavaduotojas Newmann, parlamento atstovas Stinson ir Canadian Legion atstovas Dr.

NAUJŲJŲ METŲ PASAKA...

(Atkelta iš 3 psl.)

pasikeitęs mano jautrumas malonumams. Ar aš kuo nors dar tebesigėrėjau? Visada tetačiau tik ją. Ji buvo galutinai įsikūrusi mano kambaryje, atsinešusi savo lovą ir dieną naktį drauge dirbo prie aparatų. Aš nežinau, kada ji miegodavo. Manė kažkas traukdavo pažvelgti į ją, kai ji sėdėdavo prie rašomojo stalo, ir aš gėrėdavausi jos kaklo linijos savotišku grožiu. Kai ji nulenkdavo savo galvą virš stalo, man primindavo jauną motiną, kuri sėdi prie savo vaiko lopšelio. Lengvai gaubtas lankas, kurį sudarydavo jos galva, kaklas ir pečiai, buvo toks tobulas, kad aš ją būčiau apžiūrėjęs tarp visų moterų. Kartais aš trokšdavau, kad ji atsiskuktų ir pažvelgtų į mane. Ir ji visada atsiliepdavo į mano mintis ir pažvelgdavo į mane. Tačiau tarp mūsų vis dar tebebuvo neatsakytas vienas klausimas. Ji įsakmiai pažvelgdavo į mane. Netrukus vėl grįždavo prie darbo. Bet vienas klausimas kankino ją. Ji norėjo mane išbandyti.

Mes buvome pripratę išeiti, kai mūsų darbas pareikalavo pertraukos. Mes nuėdavome operą, parodą ar koncertą. Vieną vakarą, įjungus visus aparatus, ji paėmė mano ranką.

--Dabar turime laiko sau, visą valandą. Ar nenorite tas valandos padovanoti man?

Aš pagalvojau.

--Na, gerai. Aš padovanosiu ją tamstai.

Mes išėjome į gatvę. Ji nuvedė mane į kažkokią alėją, kuri buvo paskendus nakties tamsoje. Staiga ji pasakė:

--Ar tu tikrai negali atsiminti šio kelio?

(Bus daugiau)

Cameron. Sugiedojus Kanados himną paradas buvo baigtas.

Dėl neaiškių priežasčių parade nedalyvavo skaitlingiausia grupė ukrainiečiai. Taip pat nedalyvavo vengrai ir bulgarai. Bet dalyvavo grupės, kurios nepriklauso Mutual Cooperation League, pav., graikai, suomiai. Latviai ir estai buvo menkai atstovauti.

P. Lelis

A. KIRŠONIS KELIASI Į KALIFORNIJĄ

A. Kiršonis, LNT ir Korpi Neo Lithuania pirmininkas, Lietuvių Namų ir kredito kooperatyvo Parama vienas pirmųjų organizatorių ir steigėjų, šio mėnesio antrojo pusės išsikelia iš Toronto į Kaliforniją. Taproga liepos 8 d. buvo suruoštos Lietuvių Namuose atsisveikinimo su A. ir M. Kiršoniais vakšės--išleistuvės.

Į atsisveikinimui skirtas pagerbtuves susirinko nemažas būrys torontiečių, kurie daugumoje atstovavo organizuotąją vietos lietuvių visuomenę.

Išleistuvių paruošimo pirmininkas ir to vakaro šeimininkas St. Banellis savo žodyje, išskėjęs A. M. Kiršonių nuopelnus šios kolonijos lietuvių gyvenime, perskaito ir įteikia dail. A. Docius pieštą adresą. Kartu su šiuo, V. Kalendrienė ir P. Bastys įteikia visų dalyvaujančių svečių vardu amžiną plunksną ir ponai gintaro karolių. Individualią Lietuvių Namų dovaną--medžio raižinį--Lietuvišką sodybą įteikė K. Dalinda.

Vaišių metu, su geriausiais linkėjimais atėję, pasakė kalbas: Lietuvių kredito kooperatyvo Parama pirmininkas J. Strazdas, ABN pirm. dr. J. Kaškelis, LTS pirm. P. Bastys, LAS Vietininkijos pirm. dr. K. Liutkus, Korpi Neo Lithuania vardu studentė R. Merkelytė, LNT Moterų Būrelio--E. Jurkevičienė, kuri savo kalbą gražiais žodžiais sujungė su trijų simbolinių dovanų įteikimu. (Lithuania--Lietuvos vaizdų albumas, piniginė su įrašu "I. Vilnių, tą mylimą šalį" ir tautinė juostelė). K. Kalendros humoristinis prietelių ir neprietelių vardu žodis buvo paskutinis.

A. Kiršonis savo kalboje išreiškė nuoširdžią padėką visiems susirinkusiems už suruoštą gražias jiems išleistuves, įteiktas dovanas ir linkėjimus. Toronto amžinai jam liksią gražių

TALENTINGAS DRAMATURGAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Jei prisiminsime antikinę graikų tragediją, egzistenciškai susijusią su jų religija, sakralinį Oriento teatrą, kur nėra ryškių ribų tarp fizinės ir metafizinės realybės, pagaliau modern. teatro personažą, turėsime sutikti, kad scenoje yra žmogus, jo drama ir apskritai patys didieji žmonijos kentėjimai, einą iš trijų pagrindinių -- laimės, meilės, kančios -- temų, kurios tokios artimos krikščioniškai žmogaus ir jo gyvenimo sampratai.

5.

Komplikuoto socialinio gyvenimo žmogaus drama, įvairus ir turiningas jo dvasinis gyvenimas, atsiskleidamas teatre, spinduliuoja religinėmis, filosofinėmis, politinėmis... idėjomis, veikia žiūrovą ir apskritai gyvenimą. Tad ir teatro reikšmė, kuri juo labiau padidėja, atsiradus radiofonui, pareikalavusiam naujos dramos formos -- audiodramaturgijos, yra milžiniška. Tačiau pagrindinė teatro reikšmė kyla iš meninės jo esmės. Estetinis džiaugsmas, kuris, kaip lakštingalos giesmė, saulelėdis prie jūros ar tingus vėjo šiurenimas plaukiančių rūgų bangose, niekam praktiškai netarnaudamas, padeda žmogaus dvasiai džiaugtis ir gyventi.

6.

Džiaugiantis, nors ir labai retais, mūsų sceninio gyvenimo sušvitimais, norėtysime pastebėti, kad, be medžiaginio pagrindo, teatro augimui būtinas ir stiprus dramaturgas, ir talentingas režisierius bei aktorius, ir pagaliau teatrą mylįs žiūrovas.

Nebe reikšmės čia ir teatro kritika. Netikiu absoliučiai objektyvios kritikos esimu. Tokios nėra ir būti negali. Kritikas ateina su savo subjektyviu skoniu ir jokio absoliučiai objektyvaus vertinimo kriterijaus neturi. Tačiau svarbu, kad jis būtų talentingas, pajėgtų suprasti draminio veikalo prigimtį ir nebūtų iš anksto užėmęs vienokios ar kitokios pozicijos jo atžvilgiu.

Nors įvairumas, gyvumas bei kova yra natūralus ir sveikas reiškinys literatūros ir apskritai meno gyvenime, tačiau nei marksizmas, nei rasizmas; nei bet kuris kitas šios kategorijos vertinimo mastas nėra priimtinas. Netinka čia nei patriotizmo, ypač plokščiai suprasto, motyvas. Žinoma, labai įdomu kritikuojant rasti tai, ko nėra, ir, paspyrus abiem kojom į gimtuosius kalnelius, neklystančiu žinojimu spinduliuojančiu veidu, suoliais mestis į įsivaizduotus priešus -- kaip tai yra padaręs vienas Detroito kritikas "Penkių stulpų turgaus aikštėje" vaidinimo proga -- bet taip pat ir gaudžiai komiška.

Draminis kūrinys priklausomai nuo sričiai, o menas, imant pačią giliają prasmę, kyla iš didžiojo kūrybos šaltinio. Dramaturgas siekia ne tikai suteikti žiūrovui estetinio džiaugsmo, bet taip pat ir kūrinio tobulumą.

prisinimimui, kur bendromis pastangomis buvo pasiekta vertingų laimėjimų. Besišnekučiuojant jaukoje nuotakoje, kurias mokėjo gražiai sudaryti LNT Moterų Būrelio ir Korpi Neo Lithuania narės, skubiai prabėgo keletas valandų laikas, palikdamas gražiausius įspūdžius dalyvavusiųjų atmintyje.

P.V.

mo. Gi, jei estetinis džiaugsmas yra reliatyvus, pareiškimas nuo žiūrovo, tai tobulo kategorijoje, H. Gouhier žodžiais, yra absoliuto ilgesys.

Jaques Buge savo etude "Milašiaus metafizika" sako, kad "poezija ir mistika yra taip viena antrai artimos dvasinės sritys, jog negalima nustatyti tikslaus momento, kada iš vienos srities pereinama į kitą". Galima su tuo sutikti, galima, žinoma, ir nesutikti ir drauge su Maritainu teigti, kad "poezija savo prigimtimi skiriasi nuo mistikos" (Situation de la Poesie). Tačiau poezija pačia plačiaja prasme, apimanti ir dramaturgiją, gema iš žmogaus dvasios kontakto su išorine realybe. Gi, kai kalbama apie dvasią, tuo pačiu pereinama iš riboto fizinio pasaulio į transcendentią, su kuria žmogus savo kilme ir likimu yra susijęs. Tad ir draminio kūrinio vertę sudaro kūrėjo kontaktas su likiminiais jo gyvenimo momentais, su jo egzistencija, prasitiesiančia už anapos ribų.

4.

Teatrinis veikalas, kaip ir kiekvienas literatūrinis kūrinys, susideda iš dviejų organiškai susijusių elementų -- formos ir turinio, iš kurių iškyla ir idėjinė jo prasmė. Tačiau kalbėti apie teatrinio veikalo turinį, jo tematiką ne tik čia, bet ir iš viso beveik neįmanoma. Tai neaprepiami erdvės ir laiko plotai, einą nuo antikinės Graikijos tragedijos, sakralinės Oriento dramos, ligi mūsų dienų moderniojo teatro, kur iškyla XX a.

žmogaus dvasios nerimas ir gilus susimąstymas, kurį būčiau linkęs pavadinti bendru egzistencinio skausmo vardu.

Ir vis dėlto, bent pačia plačiaja prasme, būtų galima klausti: kokia yra pagrindinė dramaturgijos tema, kokia yra centrinė teatrinio veikalo scenos figūra? Nesunku pastebėti, kad, jau čia minėto H. Gouhier žodžiais, dramos turinys -- žmogus šiame pasaulyje. Tikrai, visų laikų ir visų kraštų teatro scenoje yra žmogus, ir rampos šviesa nušviečia vieną ar kitą jo dramos aspektą ir atskleidžia vieną ar kitą likiminį jo egzistencijos momentą. Giliau išsiūriūjęs, net ir linksmiausi komedijos momentai tėra tik tam tikra šviesa ir iš tam tikro žiūrėjimo kampo nušviesti žmogaus gyvenimo dramos aspektai. Šiuo kartu visiškai tenka sutikti su H. Bergsonu, kad juoką gali sukelti tik žmogus, kad apskritai komiškas elementas tėra tik griežtai žmogiškos būties aspektas ("Laughter").

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS BŪTINAI REIKIA

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai **padarykit**: pasirūpinkit, kad jie gautų **DIRVĄ**!

Tada Jūsų linkėjimai jiems pildysis **pusantro šimto kartų per metus!**

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐
už 6 mėnesius — \$4.00 ☐
už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

... Tai kas?

Dr. M. Zelčiūtė - Holeček

Jeigu per dvejus mokslo metus 7 val. rytą išvykdavau į universitetą ir grįždavau į namus 11 val. vakare, ir dažnai tik trumpam laikui snusterėjusi, vėl prie knygos iki ryto išsėdėjau -- tai kas? Jeigu su savo vaikais pabūdavau drauge tik savaitgaliais, o darbo dienomis aš juos tik vidurnaktį miegančius matydavau ir miegančius vėl palikdavau? Jeigu pramoginius pobūvius ir pabendravimą su draugais užmiršti reikėjo? Aišku, man rūpėjo šeima ir jaučiau, kad daugiausia nukentėję vaikų auklėjimas. Bet turėjau vilties, kad tai yra laikina, ir netolimo ateity tas skriaudas atsiliepsiu. --Taip kalba neseniai baigusi J.A.V. odontologiją dr. Marytė Zelčiūtė-Holeček.

Daktarės pasiruošimo profesijai kelias, trumpais bruožais atrodo šitaip: Odontologiją baigė Vytauto Didžiojo Universitete. Žinias gilino Vienos, Bonos ir Erlangeno universitetuose, Erlangeno universiteto, po dvejų metų teorinių ir praktikos studijų, paruošė ir gavo ortodontijos doktoratą. 1951 m. išvyko į Kolumbiją. Čia, kun. N. Salduko pagalba, išrūpino Lietuvoj baigusiems dantų gydytojams teisę verstis praktika. Ir pati buvo įsirušusi kabineta ir dirbo iki išvyko į J.A.V. 1958 m. įstojo į Northwestern universiteto odontologijos skyrį Chicagoj, ir po dvejų su trupučiu metų baigė. Šmet pavasarį išlaikė Michigano valstybės egzaminus ir gavo teisę čia verstis dantų gydytojo praktika.

Neseniai su šeima persikėlė iš Chicago į nedidelį Michigano valst. miestelį Laingsburg, įsirušė naują modernišką kabineta ir jau priminėja Igonius, Sako, kad pradžia gera. Kabineto adresas: 222 E. Grand River Rd., Laingsburg, Mich.

Daktarė su savo vyru Pranu augina šeimą: Rožytę 6 metų, Andriuką 4 metų, ir Pranuką 3 metų.

Draugai ir pažįstami, linki daktarei ir jos šeimai geriausių pasisėkmų.

V.V.

Parengimų kalendorius

* LIEPOS 24 D. BALFo gegužinė Neurų tūkyje.

* RUGPĖČIO 14 D. Lietuvių Piliiečių Klubo narių gegužinė Shlapnick Grove parke prie Solon, Ohio.

* RUGSĖJO 10 D. Piliėnų Tunto skautams paremti pobūvis. Rengia Tėvų Komitetas.

* RUGSĖJO 24 D. Dirvos 45 metų sukakties spaudos balius Slovenian Auditorium.

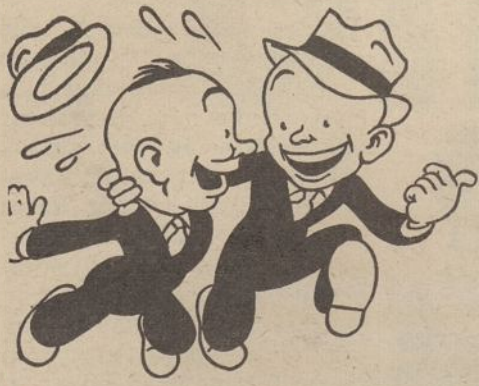
* SPALIO 2 D. Neringos skautų tunto dešimtmečio iškilminga sueiga-vakaras.

* SPALIO 15 D. SLA 136 kuopos rengiamas Čiurliono Ansamblio pramoginio okteto koncertas.

AKRONE

* LIEPOS 24 D. Roma Park Amerikos Lietuvių Piliiečių klubo gegužinė.

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasiteiraukite, ar Dirvą skaityti jūsų pažiūromis ir kaimynais. Jei neatsiųskite jų adresus, Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

VISI Į CLEVELANDO BALFO GEGUŽINĘ rengiamą Neurų sodyboje liepos 24 d., pradžia 12 val.

Atsilankydamas gegužinėje pagelbėsi varge esantiems lietuviams Vokietijoje ir už geležinės uždangos. Visi maloniai kviečiami.

Įėjimas - auka \$1.00 Jaunimui 50c

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Dail. Vyt. Raulinaitis, dirbdamas prie namų dažymo, sunkiai susižeidė koją.

• K. Morkūnas su poniu buvo išvykę atostogų ilgesnėn kelionėn po JAV, pamatę gražias vietas Virginijoje, W. Virginijoje ir kitur, padarę virš 2000 mylių kelio, grįžo į Clevelandą.

• Inž. Jonas Sturas su šeima iš Chicagos persikėlė į Clevelandą ir apsigyveno vakarinėje miesto dalyje. Jis dirba vienoj valdžios agentūroje kaip aeronautikos specialistas.

• Austrijos futbolo čempionas Vienos RAPID žais su Clevelando rinktine šį sekmadienį, liepos 17 d., 5 val. Lakewood Heigh Stadium, West 140 ir Madison.

Naujosios lietuvių parapijos rajone

graužas, baltas colonial namas, iš 4 mieg., 2 vonių ant ram aukšte, įrengiamas trečio anksto su vonia. Turi uždarą porčių, pusryčių kambarį. Gražus, aptvertas sklypas, dviejų mašinų garažas. Namai puikiam stovyje, į šiaurę nuo Blvd. Įskaitant kilimus kainu tik \$26,500. KE 1-1723.

Jean Geiger, Realtor
YE 2-7248

• St. Clair Savings Ass'n, kuri šį pavasarį atidarė pertvarkytą savo skyrių East 185 St., kur gyvena nemaža lietuvių, džiaugiasi, kad per pirmą pusmetį, lyginant su praėjusiais metais, indėliai padidėjo penkiais ir trimis ketvirčiais milijonų. Prezidentas Paul J. Scheller pranešė, kad dabar jie per pusmetį siekia \$35,150,956.52. Procentų per metus bus išmokėta virš milijono dolerių — \$1,214,689.27.

Kaip žinia, šį pavasarį St. Clair Savings Ass'n vykdė plačią naujų klientų pritraukimo programą. Ir tos programos rezultatai labai dideli.

Išnuomojamas butas

5 kambariai ir vonia. Naujas gaso pečius. Lauko porčius. \$65.00.

UT 1-2347

PARDUODAMI NAMAI

Neff Rd. — East Park Dr. dviejų butų po 5 kamb. Trys gražūs kamb. ant 3-čio aukšto. Centr. šildymas.

Coit Rd. trijų butų 6x6x4. Trys nauji gaso pečiai. Prašo \$21,900.

Neff Rd. — 185 St. vienos šeimos mūrinis, 9 metų, iš 5 kamb. Didelis sklypas.

Noble — Monticello colonial iš 8 kamb.; dvi vonios; centralinis šildymas. Prašo \$18,900.

Šaukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office

KOVAC REALTY
KE 1-5030 960 E. 185 St.

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

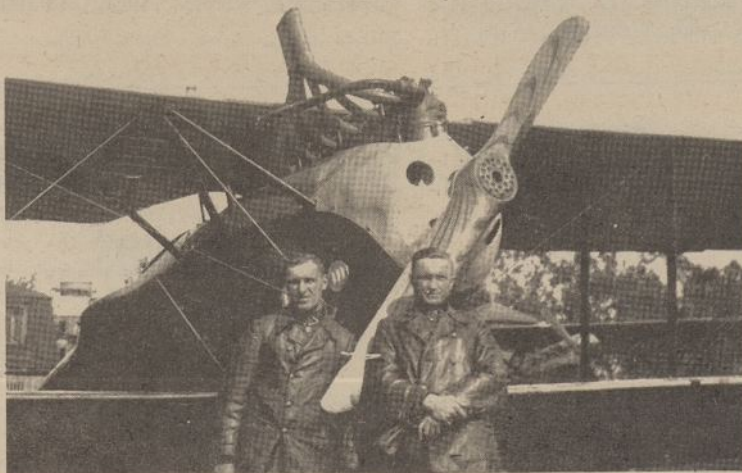
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Vincas Bartuška (dabar gyvenęs Clevelande) ir St. Darius prie karinio lėktuvo Lietuvoje, kai abu tarnavo karo aviacijoje ir žaisdavo futbolą...

SKYDINĖS LIAUKOS SVARBUMAS

DR. A. GRIGAITIS

Skydinė liauka pas suaugusius susideda iš dviejų ovalinių kūnelių abiejose gerklės pusėse. Jų svoris apie 20-30 gramų. Ši liauka per metus produkuoja apie arbatinį šaukštelį hormono. Skydinės liaukos harmonas veikia kaip gazolinas mašinoje. Jis kartais pagreitina, o kartais lėtina kūno veiklą. Jei kartais žmogus tingus, mieguistas, nejudrus, arba priešingai — skubas, pilnas energijos, tai priklauso nuo skydinės liaukos hormono. Jei jį senelė eina arčiau prie židinio, nes jos kūnas nepakankamai produkuoja šilumos, tai šios liaukos harmono kaltė.

Kartais skydinė liauka per aktyviai degina maistą ir ji paverčia energiją. Tada atsiranda vilko apetitas.

Svarbiausias skydinės liaukos harmonas yra tiroksinas, į kurį žymia dalimi įeina jodas. Per parą žmogus reikalingas apie 0.15 — 0.3 mg. jodo.

Jei gimstant kūdikiui trūksta šios liaukos, jis po gimimo greit miršta. Jeigu ši liauka nuo mažų dienų gamina nepakankamą kiekį šio hormono, vaiko augimas atsilieka. Kartais net neužauga pasilieka. Proto išsivystymas būna silpnas, kartais idijotizmas reiškiasi. Jei laiku tokį vaiką pradeda gydyti trūkstamu harmonu, galima gerų rezultatų pasiekti.

Pas suaugusius šio hormono trūkumas išsiskiria ligą, vadinamą mixedemą. Prie šios ligos riešai, čiurnos, pėdos atrodo patinę, oda vaško spalvos, sumažėja maisto apykaita, tunka

ir jaunystėje seneliu atrodo.

Trūkstant reikalingo jodo kiekio skydinė liauka didėja, iškyla guzas. Dažnai tai pastebima kalnuotose vietose, kur vandenyje trūksta jodo. Apie Chicago ir žemumose taip pat vandenį nėra pakankamo jodo kiekio. Kad papildžius jodo trūkumą vartojama valgomoji druska su jodo priemaiša arba naudojamas atitinkamas maistas: kiaušiniai, žuvis, žalias daržovės ir t.t.

Jei kalnų gyventojas, gautu gurkliu dėl jodo trūkumo persikelia gyventi į slėnį, gurklis sumažėja. O visai sveikas žmogus iš lygumų, persikėlęs į kalnus, suseraga gurkliu.

Padidėjus skydinės liaukos veiklai atsiranda ir kitos rūšies negalavimai, atsiranda taip vadinama Bazedovo liga. Ji pasireiškia maisto apykaitos padidėjimu. Nors žmogus ir daug valgo, bet lieka suliesjęs ir dar liesėja. Pakyla kūno temperatūra, sukrinka širdies veikla, akys išpūstos, atsiranda galūnių drebinimas. Anksčiau ši liga buvo gydoma chirurginiu būdu, dabar vartoja radiaktyvų jodą.

Šalė skydinės liaukos dar yra jos priedai — šalutinės liaukelės. Jų yra keturios ir visos kartu sveria 0.25 gm.

Nors tokios mažutėlės, bet žmogaus organizme turi nemažos svarbos. Sumažėjus šių liaukelių harmonų gamybai, kas gali įvykti dėl daugelio priežasčių, sutrinka baltyminių medžiagų apykaita, sukrinka virški-

NIDOS KNYGŲ KLUBAS SPARTINA DARBĄ

Nidos Knygų Klubas yra tarp tų kelių lietuviškų leidyklų, kurios dar tebesiverčia knygų leidimo darbu. Tarpais jis tą darbą būna priverstas sulėtinti, tarpais ir vėl būna pajėgus paspartinti. 1960 metais jis yra pasiryžęs išleisti dar keletą dalykų, kurie tikrai yra verti skaitančiosios visuomenės dėmesio.

Neseniai išėjo į žmones naujausias Klubo leidinys — Pulgio Andriūšo Rojaus vartai, romanas iš kaimo gyvenimo. Dabar jau baigtas spausdinti Juozo Kraklauskos romanas Šviesa lange, iš auksakasių gyvenimo Kanadoje. Spausdinamas stambus prof. Mykolo Biržiškos atsiminimų tomas iš Vilniaus darbo ir kovų meto Dėl mūsų sostinės. Sutarta su Ale Rūta, kad dar šiais metais bus išleisti du jos romanai — I saulėtekis ir Broliai. Sutarta taip pat išleisti Petronėlės Orintaitės Daubiškės inteligentų romano naują laidą. Galima sakyti, kad jau sutarta su prof. Ignu Končium išleisti stambų jo darbą iš žemaičių buities. Tai bus kruopštus etnografinis darbas, vertingas indėlis į mokslo žinią, bet kartu taip prieinamai ir populiariai parašytas, jog visiškai tiks Lietuvos gyvenimui atsišviežinti ir tokiam lietuviui, kuris knygą mėgsta, bet nėra pasiruošęs suvirškinti mokslo dalykų. R. Spalis yra pasiūlęs linksmy dalykų knygą ir naują tomą savo novelių.

Jau kiek anksčiau buvo sutarta su J. Švaistu dėl jo atsiminimų tomo ir su P. Gaučiu dėl anglų novelių tomo.

Yra pažadėję po knygą ir keletas kitų rašytojų (Nėlė Mazalaitė, Paulius Jurkus, Stepas Zbarskas, Karolė Pažeraitė, Liudas Dovydėnas, Bronys Raila, Jurgis Gliada, Vytautas Alantas, Kaz. Barėnas, Balys Gražulis, Pulgis Andriūšis ir kt.)

Ant. Škėmos Čelėsta greit pasirodys kaip siūlomas, bet neprivalomus leidinys.

Kalbant apie privalomus ir neprivalomus dalykus, reikia pa-

namojo kanalo veikla. Pas tokius žmones genda dantys, odoj atsiranda žaizdos, kaulų lūžimai sunkiai gyja. Bet svarbiausia — įvyksta tampymai.

Padidėjimas šių liaukų gamybas atsiliepia į sąnarių ir kaulų sistemą. Kraujuje padidėja kalijaus kiekis, kas gali būti priežastim akmenų atsiradimų inkstuose. Pašalinus šias liaukeles, padidėja nervų jautrumas, atsiranda tampymai ir žmogus miršta.

Šių liaukų susirgimai pas suaugusius retenybė. Dažniausiai tai atsitinka pas vaikus. Gydomui vartojami šių liaukų harmonų preparatai.

Gurklinė žmogaus liauka veikia tik iki subrendimo. Vėliau ji pamažėl mažėja, kol pagaliau virsta riebalų gabaliuku.

Pašalinus šią liauką vaikystėje ar jaunystėje — kaulai darosi minkšti, raumenys silpnėja, augimas lėtėja. Jei ši liauka nemažėja lytiniai bręstant, lytinis brendimas sulėtėja, pas vyrus ūsų, barzdos, pažastų plaukų augimas atsilieka, sumažėja atsparumas infekcijoms.

sakyti, kad Nidos Knygų Klubas nariais gali būti kiekvienas, kuris sutinka apmokėti už kiekvieną eilinę knygą labai kuklų mokestį — po 1 dol. už minkštą ir 15c už kietą (kadangi artimoje ateityje bus išleista pora labai stambių knygų, tai jų kaina bus dviguba). Taisi mokestis, be kita ko mokamas tada, kai jau knyga yra pasiekusi skaitytoją. Kas dar išleidžiama šalia tų eilinių knygų, tai nariui tik siūloma, bet neprivaloma.

Daugumas Nidos Knygų Klubu narių naudojasi teise pigiau gauti tų pačių leidėjų siūlomąją "Rinktinę". Ji eina sąsiuviniais po 80 psl., ir jon surenkami iš lietuviškosios periodikos labiausiai nesenantieji lietuviški dalykai (sąsiuvinys po 0.50 dol.).

Jau dveji metai, kai tasai pats Nidos Knygų Klubas yra atgavęs lietuvišką kalendorių tradiciją — išleidžia sieninius kasdien nuplėšiamus kalendorius su šventųjų ir lietuviškais vardais ir, svarbiausia, su pasiskaitymais kiekvienai dienai. Tuos jo kalendorius daugumas narių sutiko su tikru entuziazmu.

Nidos Klubas adresas:
1 Ladbroke Gardens
London, W. 11
Great Britain

LIETUVIO TESTAMENTAS

"Šiais 1959 Viespaties metais, liepos 31 d., aš Jonas V. iš Kanados, ... miestu, laisva valia ir sveiku protu rašau šį testamentą arba paskutinę savo valią.

Aš reikalauju, kad šio testamentą žemiau nurodyti vykdytojai, pilnai apmokėti visas mano skolas, laidotuvių ir kitas testamentą vykdyto išlaidas.

Aš padalinu lygiomis xy sumą savo broliams ir sesėms Lietuvoje, tačiau niekas iš jų neturi gauti jokio mano palikimo, jei aktyviai padeda ar padėjo okupantams.

Aš palieku xy sumą savo giminiams gyvenantiems Kanadoje.

Aš skiriu xy sumą Tėvams Pranciškonams, kad jie melstųsi už mano sielą. Šimtą dolerių aš skiriu Lietuvos konsuliui Chicagoje ir 160 dolerių Tautos Fondui New Yorke, tačiau, jei Lietuva mano mirties dieną būtų dar pavergta, tuos 260 dolerių aš skiriu Bendrajai Lietuvių Šalpos Fondui (Balfui).

Visą kitą likusį turtą aš skiriu ir įsakau išmokėti Balfui, Brooklyn, USA."

Taip maždaug pažodžiui skamba šio lietuvių priešmirtinis aktas, sudarytas raštu ir liudininkų bei teismo patvirtintas.

Pagal šį dokumentą š. m. birželio 30 d. Balso Centras gavo iš Kanados teismo \$2,261.61 bendriesiems lietuvių šalpos reikalingams.

Nėra abejonės, kad šio patrioto troškimas gelbėti pavergtąją tėvynę bus sąžiningai vykdomas.

Šia proga norėsi kreiptis į daugumą tų lietuvių, kurie rašo testamentus, kad jie pasektų Jono V. gražų pavyzdį

K. L. J.

KAS IR KUR?

• Birutė Paprockienė liepos 5 d., Lietuvos Laisvės Komiteto pakviesta papasakoti įspūdžius iš lankymosi Lietuvoj ir atsakinėjo į klausimus.

• Dr. S. Stankus po vidurių operacijos Billings ligoninėje, Chicagoje, jau grįžo namo. Jo sveikata gerėja.

• Dr. S. Biežis, ALTS tarybos prezidento narys ir skautų veikėjas, liepos 3 d. kalbėdamas jauno jėzuito kun. Trimako primicijų progą surengtose vaišėse Jaunimo Centre, Chicagoje, pasidžiaugė, kad jėzuitai vienodai traktuoja visas patriotines mūsų jaunimo organizacijas ir visas jas mielai priglaudžia moderniajame Jaunimo Centre.

• Inž. Algis ir Danguolė Ratkeliai, pusantrų metų gyvenę Europoj, applanke daugelį Europos kraštų, grįžo į JAV. New Yorke buvo sustoję pas tėvus, po to išskrido į Los Angeles, Cal., tęsti tarnybos.

• Akademinio Skautų Sąjūdžio valdyba liepos 18 d. pradeda korespondencinį suvažiavimą, kurio tikslas išrinkti naująją vadovybę. Visi nariai, pakeitę adresus, prašomi tuoj pranešti M. Leknickaitėi: 12600 Speedway Overlook Rd., Cleveland 12, Ohio. Balsuoti turės teisę tik sumokėję nario mokestį.

PAREISKIMAS DEL VIENYBES PRASIMANYMU

Š. m. liepos 8 d. Vienybėje, Nr. 28, paskelbta Jono Leono pasirašyta korespondencija, pavadinta: Dr. J. Paplėnas kalbėjo "aktualiais klausimais", yra iškraipytų faktų ir prasimanymų rinkinys. Birželio 26 d. ALT S-gos Clevelando skyriaus susirinkime kalbėtasi ne tomis temomis, kurias aprašė susirinkime nedalyvavęs Jonas Leonas.

F. Mackus,
ALTS Clevelando sk.
pirmininkas

• Inž. Eug. Bartkus stotasi vasarnamį Beverly Shores vasarvietėje, esančioje apie 50 mylių nuo Chicagos.

• Mažiesiems skaitytojams, kuriems lietuviškų knygų tikrai stinga, Lietuvių Dienų leidykla išleido "Algis Trakys ir Taksukas Sleiny". Rankraštį paruošė Al. Gustaitis, o paveikslus Vytautas Stasiūnaitis. Knygėlė gražiai išleista, kaštuoja \$2.00. Lietuvių Dienų adresas: 4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, Cal.

Dr. V. Kanauka su dukra Aldona, muzikos mokytoja, atostogauja lankydamiesi artimesnės New Yorko lietuvių vasarvietės.

Lietuvių paviljonas Laisvės festivalio parodoje Detroite. Nuotraukoje grupė lietuvių, aptarnavusių šį paviljoną. Iš kairės: Danutė Polteraitytė, Vladas Pauža, Antanina Čiunkaitė, Juozas Jasiūnas ir J. Gaižučio nuotrauka

Chicagos vyrų choras "Vytis" daugiau nebedainuos...

Po įtempto darbo su Trubadūrų opera ir po visokių kitokių gausių darbų, Chicagos vyrų choras Vytis ir Moterų Operos choras dainavimo sezoną baigė šaunia vakariene ir daugiau nebedainuos... iki rudeninio koncerto įvykstančio spalio 2 d. Toje didelėje vakarienoje dalyvavo visi choristai, solistai, operos pastatymų rėmėjai ir gausūs choro būčiaiuliai, — viso keli šimtai margo svetelio.

Vaišių stalus palaimino kun. J. Markaitis, SJ, o vakaro programą praveisti buvo pakviestas žurn. Vl. Būtenas, kuris ją pravedė sumaniai ir vykusiai, tarpais įpindamas poezijos, humoro ir įvėdamas visus dalyvius į bendrą lietuvišką dainą.

Meninėj programoje pirmiausiai Operos Moterų choras, vadovaujamas žino-

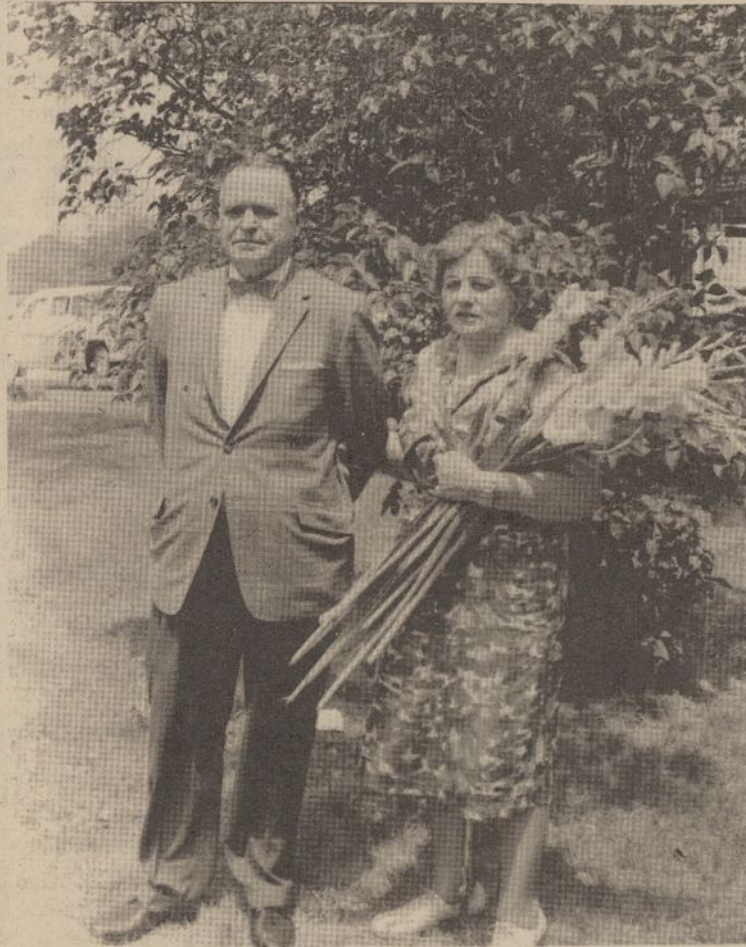
mos muz. Alice Stephens, išpildė ištrauką iš Karnavičiaus operos "Radvilas Perkūnas", nuskambėjusi nepaprastai gražiai. Prisijungus Vyrų chorui ir solistei D. Stankaitytei, diriguojant A. Kučiūnui, pasigirdo Br. Budriūno "Protėvių žemė" ir ištrauka iš St. Šimkaus operos "Pagirėnai". Tai nuskambėjo šiuurpiai galingai ir didingai. Svetimos Gage Park Bowling salių sienos pirmą kartą išgirdo tokį galingą lietuviškos dainos žodį. Vėliau Jūsų korespondentui teko išgirsti iš ten netoli bowlingą žaidusių amerikiečių, jog, pasigirdus dainoms, daugelis žaidėjų sumišę, blogai beįsmetę kamuolį ir pralošę silpnesniems priešams, kiti net

premiąs pralaimėję... Bet dėl to nė vienas nepykęs, nes buvę verta pasiklausyti tokių galingų ir gražių dainų, sklindančių iš gretimos salės.

Žodį tarė keturių operų globėjas inž. Antanas Rudis. Jo žodis buvo trumpas, bet labai šiltas. Sakė, mūsų senųjų gadyne pakeitėte jūs, jaunieji. Žymūs amerikiečiai stebisi, kad tik lietuviai gali padaryti tokį dalyką, kaip operų pastatymą. Jis jau rūpinasi, kad sekanči opera (galbūt — Jūratė ir Kastytis) būtų pastatyta naujojoj Chicagos milžiniškoj salėj.

— Vyrų, nenusileiskite ir drąsiai eikite pirmyn! — baigė savo žodį p. Rudis. Dideles ovacijas susirin-

Jono ir Jievos Baltų 35 metų vedybinė sukaktis

Jonas ir Jieva Baltai

Savo sesers ir švogerio Januškių vasarvietėje, liepos 3 d., gausiame bičiulių ir draugų būryje, Jonas ir Jieva Baltai, minėjo savo 35 metų vedybinę sukaktį. Abu suaktyvininkai yra plačiai žinomi visuomenininkai. Jieva Baltienė Amerikoje gimusi ir augusi, patriotiškai lietuvaite. Abu su vyru yra įsijungę į visą mūsų tautiškąjį veikimą.

Jonas Baltus, jaunas atvykęs į šią šalį, stengėsi siekti mokslo, kad galėtų

plačiau kelią prasiskinti. Dalyvavo pirmajam pasauliniame kare, buvo sužeistas. Pasiliuosavęs iš kariuomenės, gavęs valdžios stipendiją, 4 metus studijavo Pratt Institute mechanikos inžineriją. Baigęs gavo darbą N. Y. Edison Co., kurioje iki šiol tebedirba užimdamas inžinerijos skyriuje svarbią vietą. Be daugelio organizacijų yra narys ir Tautinės Sąjungos 11 skyriaus.

Ilgiausių metų!

P.

kusieji sukėlė šalia sėdinčiai jo žmonai Marijai. Ponai Rudžiai kamet operos pastatymui aukoja virš tūkstančio dolerių.

Taip pat pagerbti visi operos rėmėjai ir mecenatai atskirai, išsukiant juos pavardėmis ir paprašant pasirodyti. Jų jau gražus būrelis... Pavėluotai iš vestuvių atvyko Ona ir Balys Mulioliai, vieni iš stambiųjų mecenatų. Jie labai šiltai buvo pagerbti atskirai ir jų garbei užtraukta daina skambi. Rėmėjų vardų žodį tarė Justin Mackewicz, jr. angliškai.

Pagaliją žodį gavo ir pats vyriausias Vyrų choro bosas, valdybos pirmininkas Vytautas Radžius. Šis neišsėmiamos energijos vyras aptarė visus Vyrų choro vienuolikos metų žygio darbus.

Naująją choro valdybą sudaro: pirm. — Vyt. Radžius, vicepirm. — Vl. Stropus ir Petras Čelkus, sekr. — Kazys Skaisgirys, prot. sekr. — Eugen. Gerulis, ižd. — Vl. Vaišvila, vald. narys — Alg. Trinkūnas

Moterų Operos choras šauniai pagerbė savo energingąją seniūnę Margaritą Momkienę, o Jūsų korespondentas tame įkarštyje kažin kaip netyčia pateko į ratelį tokių lietuviškų lakstingai, kaip Monika Kripkauskienė, Nerija Linkevičiūtė, Laimutė Bildušienė, Danutė Stankaitytė, Kristina Bartulis, Genė Mačys... ir norėjo kažką klausti, užsirašyti, ale iš laimės neteko žado... ir kokia gi plunksna galėtų aprašyti buvimą tarp šitokių kvietkelių?

Vyrų choras sugeba per metus dideliai šauniai dirbti, o po darbo ir gražiai pasilinksinti.

Alb. V-nas.

PADĖTIS KONGE...

(Atkelta iš 1 ps.)

teisėtumo, tačiau jis tvirtai jos laiką, ir nesą jokio pagrindo toliau derėtis su Kongo premjeru Lumumba. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad Lumumbos vyriausybė esanti komunistinė, ir jis tikės, kad vienintelis kelias išgelbėti Kongą iš anarchijos yra artimi ryšiai su Belgija. Jei Katangos provincija galutinai atskiltų nuo jauniosios Kongo Respublikos, pastaroji negalėtų ūkiškai išsilaikyti.

Iš Leopoldvilles Reuteris praneša, kad Lumumba prašęs ir Ganos karinės pagalbos, praėjus kelioms valandoms po to, kai pastaroji ją pasiūlusi.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas
uždarytas.

Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WAilbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

Zinaida Čikotaitė ir Rimas Kalvaitis, aktyvūs jaunimo veikėjai Philadelphiaje, susituokę Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje liepos 2 d.

Liepos 2 d. du jauni lietuviai, baigę aukštuosius mokslus, pasikeitė aukso žiedais, sukurdami gražią lietuvišką šeimą.

Zinaidos Čikotaitės ir Rimanto Kalvaičio jungtuvės įvyko Šv. Andriejaus bažnyčioje. Jaunuosius sujungė ir iškilmingas Šv. Mišias atnašavo kun. St. Raila, stebint dideliu pamergiu bei pabrolų būriu. Jungtinių metų ir per Šv. Mišias giedojo operos sol. J. Augaitytė, solistės A. Del Borello ir O. Matijošaitytė bei parapijos choras.

Vakare Ravenhill Academy patalpose įvyko jungtinių vaišės, dalyvaujant dideliu kvietusių svečių būriu. Matėsi taipogi ir svečių iš kitų Amerikos miestų.

Visi atsilankę, o jų susirinko per du šimtus, norėjo pagerbti jaunuosius bei palinkėti jiems geriausios sėkmės jų ateities gyvenime, išlikti gerai ir pavyzdiniais lietuviais, kokie jie iki šiol buvo.

Jaunieji nuo pat atvykimo į JAV gyveno Philadelphiaje. Čia prabėgo jų gražios jaunystės dienos, čia abu baigė vidur. ir aukštuosius mokslus. Abu jaunieji yra malonaus budo ir supirpatę lietuviai. Nesvetimas jiems abiem yra organizacinis darbas, kuriam dalį savo laisvalaikio mielai skirdavo. Ypatingai abu jaunieji buvo aktyvūs studentavimo metu, dalyvaujami jų valdybose.

V.M.

DETROIT

Diplomuoti buriuotojai

Detroito jūrų skautijos buriavimo kursų — stovyklos Jūratė ir Kastytis vadovaujama J. Baublio, I. Laurinavičienės ir A. Pėsio, nuo liepos 2 iki 12 dienos, suruošė buriavimo kursus, kuriuos vedė iš Chicagos atvykę, didelio ryžto ir pasišventimo vyrai: j. ps. A. Levanas, j. ps. E. Simaitis, v. v. A. Slapkauskas, v. v. V. Simaitis ir kiti.

Liepos 10 d., dalyvaujant skautų tėveliams ir daugeliui svečių, sėkmingai baigusius buriavimo kursus, įteikė diplomus: I. Bitinaitėi, N. Naruševičiūtei, O. Kilikevičiūtei, J. Pusdešrytei, J. Jokšaitėi, V. Karveliui, L. Juškai, V. Šalkauskui, P. Misiūnui, S. Šadeikai ir V. Laurinavičiui.

Naujus buriuotojus sveikino tuntininkas Vl. Pauža ir jūrų skautų tėvų komiteto pirmininkas Dr. K. Karvelis.

Diplomuotieji buriuotojai svečius pavazinėjo po ežerą savo burlaiviu.

Stovyklą kursų metu applanke daugelis mielių lietuvių, jų tarpe Dr. E. Gurskytė - Pauzienė, rašytoja S. Vyt. Alantas, vyr. skaut. K. Kodatienė, skautininkas A. Banionis ir daug kitų.

Skautų rėmėjas Pr. Stanionis, chicagiečiams skautų vadovams pagerbti suruošė pagerbimą su vaišėmis, kuriose dalyvavo detroitiečiai vadovai, keletas studentijos atstovų, besidominčių jūrų skautais.

V. Tamošiūnas